

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΤΕΥΧΟΣ 80 • ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ • ΓΡΑΦΕΙΑ: «ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ» • ΤΗΛ. 64.105 • ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1948

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Εργοστάσια, Βιομηχανίαί, Τράπεζαι, Νομικά πρόσωπα, Δήμοι—Κοινοότητες Δραχ. 25.000

Εργατικά Κέντρα, Οργανώσεις 12.000

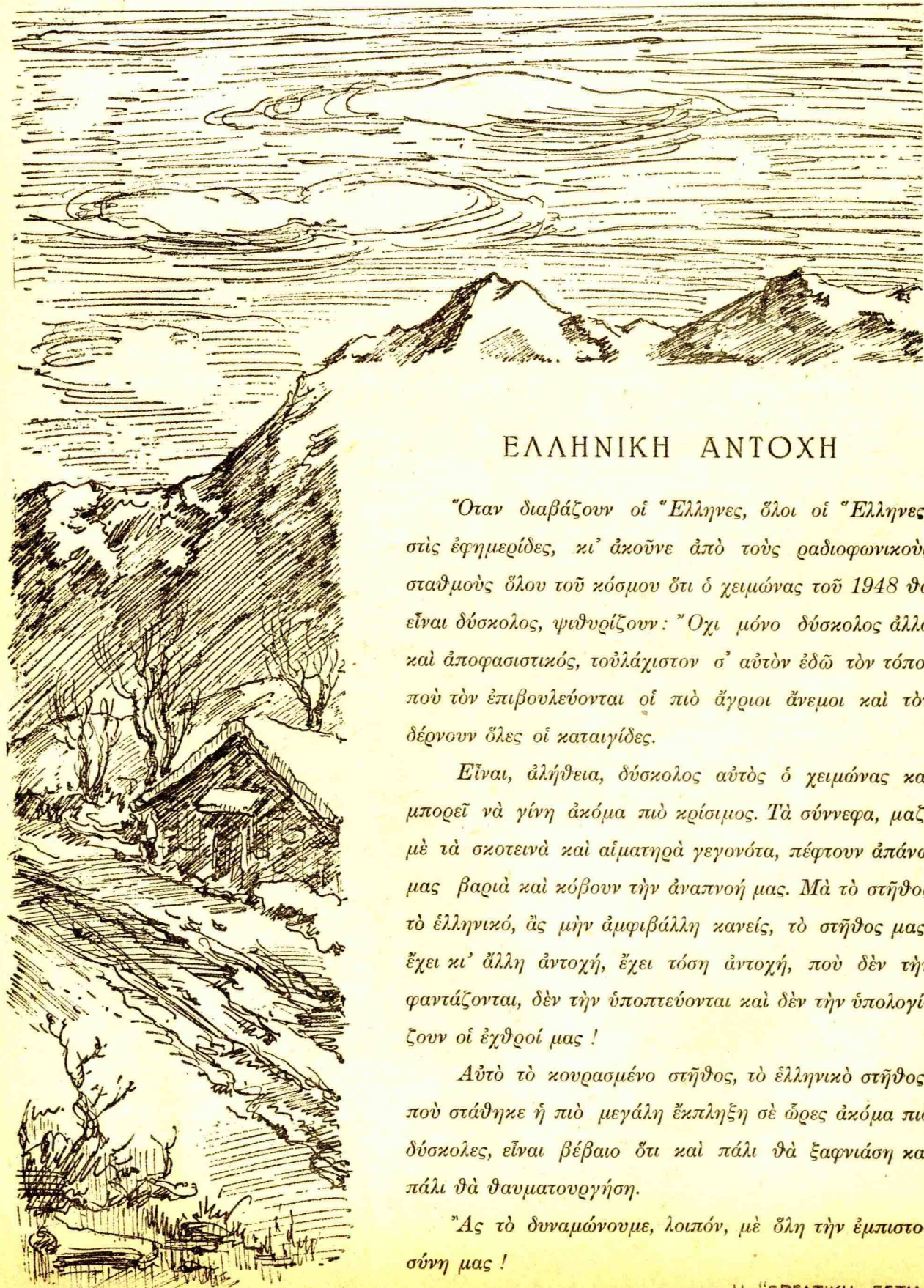
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η «ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ»	Έλληνική πνοή.
ΕΜΜΑΝ. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ	Ή μόρφωσι του λαού.
ΣΟΦΙΑΣ Κ. ΣΠΑΝΟΥΔΗ	Έλένη Νικολαΐδου.
ΠΑΝΟΥ ΣΠΑΛΛΑ	Ή σημασία των λαϊκών τραγουδιών μας.
Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ	Λούθηρος, Ρουσώ κ. ά.
ΓΡ. Π. ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	Νά είστε πάντοτε αισιόδοξοι!
Ο ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ	Οί σιδηρουργοί.
Ν. ΚΑΡΑΠΑΤΑΚΗ	Ή κατεργασία των μετάλλων.
ΑΔ. Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΑ	Ή αλκοολισμός και ή εργάτης.
ΑΣΜΟΔΑΙΟΥ	Έκδρομή.
	•
	Ειδήσεις. — Πνευματικές άσκήσεις.
	•
	Τό έξώφυλλο και τά σκίτσα είναι του ζωγράφου κ. Ι. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. 1 000

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' - ΑΡΙΘ. 8 - ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1948

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΟΧΗ

Όταν διαβάζουν οί Έλληνες, όλοι οί Έλληνες, στις έφημερίδες, κι άκούνε από τους ραδιοφωνικούς σταθμούς όλου του κόσμου ότι ή χειμώνας του 1948 θά είναι δύσκολος, ψιθυρίζουν: "Όχι μόνο δύσκολος αλλά και αποφασιστικός, τουλάχιστον σ' αυτόν έδω τον τόπο, πού τον έπιβουλεύονται οί πιό άγριοι άνεμοι και τον δέρονουν όλες οί καταιγίδες.

Είναι, αλήθεια, δύσκολος αυτός ή χειμώνας και μπορεί νά γίνη ακόμα πιό κρίσιμος. Τα σύννεφα, μαζί με τά σκοτεινά και αιματηρά γεγονότα, πέφτουν άπάνω μας βαριά και κόβουν την άναπνοή μας. Μά τό στήθος τό ελληνικό, άς μην άμφιβάλλη κανείς, τό στήθος μας, έχει κι άλλη άντοχή, έχει τόση άντοχή, πού δέν την φαντάζονται, δέν την ύποπιεύονται και δέν την ύπολογίζουν οί έχθροί μας!

Αυτό τό κουρασμένο στήθος, τό ελληνικό στήθος, πού στάθηκε ή πιό μεγάλη έκπληξη σε ώρες ακόμα πιό δύσκολες, είναι βέβαιο ότι και πάλι θά ξαφνιαση και πάλι θά θανατουργήση.

Άς τό δυναμώνουμε, λοιπόν, με όλη την έμπιστοσύνη μας!

άλλαζαν κάθε τόσο, μά ελοι όσοι περνούσαν από κεί μέσα μάθαιναν θέλοντας και μή τὸ ὄνομά της, ἀπ' τὴς συχνῆς αἰτήσεως τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Ὁδείου Καλομοίρη πού παρακαλοῦσε νὰ δοθῇ δυὸ τριῶν ἡμερῶν ἄδεια στὴν Ἑλένη Νικολαΐδου, γραμματέα β', γιὰ νὰ λάβῃ μέρος στὴ μελοδραματικὴ παράσταση πού διοργανῶναι τὸ Ἐθνικὸν Ὁδεῖον. Τὴν ἄδεια χορηγοῦσαν συνήθως πρόθυμα οἱ προϊστάμενοι τῆς Ἑλένης, κάποτε ὁμως ἕνας ὑπουργὸς δυστρόπησε κι' ἀρνήθηκε τὴν ὑπογραφή του. Ἐγινε τότε ἀνάγκη νὰ πάμε ἐν σώματι ἕλη ἢ καλλιτεχνικὴ ἐπιτροπὴ καὶ νὰ παρακαλέσωμε τὸν κ. Ὑπουργὸ νὰ . . . παρευρεθῇ κι' αὐτὸς στὴν παράσταση, στὴν ὁποῖαν ἢ ὑφισταμένη του θάπαιρνε μέρος. Ἡ ἐπιμονή μας τὸν ἀνέπληξε, κι' ἀναγκάστηκε νὰ ὑποκύψῃ στὸν ἐκδιασμό μας. Ἐδωσε τὴν ἄδεια, ἤλθε καὶ στὴν παράσταση, κι' ἐνθουσιάσθηκε σὲ τέτοιο βαθμὸ μὲ τὸ ἀποκαλυπτικὸ ταλέντο τῆς Ἑλένης, ὥστε διέταξε στὸ ὑπουργεῖο νὰ τὴν προβάσῃ σὲ ἀνώτερο βαθμὸ.

Ἡ ζωὴ τῆς καλλιτέχνιδος ἐξακολουθοῦσε ἔτσι μέσα στὴν ἴδια ἐντατικὴ ἐργασία κι' ἐπιμέλεια. Μιὰ μέρα ὁμως λίγο ἔλειψε νὰ χαθῇ αὐτὴ ἢ πολυτίμη ζωὴ στὸν κατακλυσμὸ πού εἶχε γίνῃ ἐκεῖνο τὸ φθινόπωρο καὶ παρέσυρε στὴν Ἰερὰ Ὀδὸ πού δὲν ἦταν τότε ἀσφαλτοστρωμένη ὅσους ἔτυχε νὰ βρεθοῦν τὸ πρωτὸ στὸ δρόμο. Τὰ κακῆς ὥρας λεωφορεῖα σταμάτησαν στὴ θεομηνία καὶ κατέβασαν τοὺς ἐπιβάτας μέσα στὴ δίνη τοῦ ὀρμητικοῦ χειμάρρου πού παρέσυρε κι' ἐπνίξε πολλοὺς. Μέσα σ' αὐτοὺς καὶ δυὸ ἀγαπημένους συγγενεῖς τῆς Ἑλένης. Εἶναι θαῦμα πὼς ἐκεῖνη κατάρθωσε νὰ σωθῇ σκαρφαλώνοντας ἀπάνω σ' ἕνα δέντρο πού ἔτυχε νὰ βρεθῇ γερὸ κοντὰ της, γιὰτὶ καὶ τὰ δέντρα παρασύρθηκαν τότε ἀπ' τὸν ὀρμητικὸν χειμάρρο τῆς πλημμύρας.

Ἐκεῖνα τὰ χρόνια ἢ τάξις μου τοῦ πιάνου στὸ Ἐθνικὸν Ὁδεῖον βρισκόταν στὸ πλάι τῆς τάξεως τραγουδιοῦ τῆς Ἀργυρῆς Γκίνης. Τὴν ὥρα πού ἢ Ἑλένη Νικολαΐδου ἀρχίζε τὸ μάθημά της ἐκεῖ μέσα ἦταν ἀδύνατο νὰ ἐξακολουθῆσω ἐγὼ τὸ δικό μου. Οἱ μαθητρίδες μου μὲ παρακαλοῦσαν θερμὰ νὰ τίς ἀφήσω ν' ἀνοίξουν κρυφὰ μιὰ χαραμάδα τὴν πόρτα τῆς συγκοινωνίας γιὰ νὰ τὴν ἀκούσουν. Καὶ τὰ γυμνάσματα ἀκόμη πού ἔκανε ἦταν μιὰ ἀπόλαυσις μὲ τὰ φλογισμένα τόξα τῆς φωνῆς της πού γεφύρωναν τίς τυπικὲς φράσεις τοῦ σολφέζ μὲ τέτοια πρωτόφαντη ἔκφραση ἡχοχρωμάτων, κι' αὐτὸ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ οὔτε νὰ τὸ ἐπιζητῇ ποτὲ ἢ καλλιτέχνις. Μὰ κάθε νότα τῆς Ἑλένης ἦταν μιὰ ἀποκάλυψις. Ὅλοι τὴ λάτρευαν μέσα στὸ Ὁδεῖον γιὰ τὴν ἀπλότητα καὶ τὴ μετριοφροσύνη της. Περισσότερο ὁμως ἀπ' ὅλους τὴ λάτρευε ἕνας συμμαθητῆς της, ὁ Θάνος Μέλλος, πού εἶναι τώρα ὁ εὐτυχισμένος σύζυγός της.

Ἐτσι ἔφθασε καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἢ μέρα

τῶν διπλωματικῶν ἐξετάσεων τῆς Ἑλένης στὸ θέατρον Κεντρικόν. Τὸ τί ἐγινε τότε δὲν περιγράφεται. Ἐνα ὁμαδικὸ δημοψήφισμα τοῦ κόσμου πού εἶχε πλημμυρίσει τὸ θέατρο γιὰ νὰ τὴν ἀκούσῃ. Θρίαμβος πρωτόφαντος στὰ μουσικὰ χρονικὰ τῆς Ἀθήνας. Ἡ Ἑλένη τραγοῦδῆσε ἕνα ὀλόκληρο πρόγραμμα ρεσιτάλ ἀπὸ δεκαεὶς τραγοῦδια. Καὶ πῆρε θριαμβευτικὰ τὸ ἀριστεῖον ἐξαιρετικῆς ἰδιοφυΐας μαζὺ μὲ τὸ πρῶτο βραβεῖο μελοδράματος καὶ τραγουδιοῦ. Εἶμαι πραγματικὰ περήφανη γιὰ ὅσα ἔγραφα στὴν κριτικὴ μου γι' αὐτὴν τὴν ἄλλη μέρα: Συγκρατεῖστε ὅλοι τὸνομά της! Ἐὰ γίνῃ διάσημη σ' ὅλο τὸν κόσμον!

Σὲ δυὸ χρόνια ἢ Ἑλένη πῆρε ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο τὴν ὑποτροφία τοῦ κληροδοτήματος Κασσιμάτη πού ὁ ὁ διαθέτης του προώριζε ἀποκλειστικὰ γιὰ φοιτητὰς ἀπ' τὴν Σμύρνη. Καὶ ἔφυγε γιὰ τὴ Βιέννη ἀφοῦ ἔδωσε ἐδῶ μιὰν τιμητικὴν παράσταση τῆς *Κάρμεν* στὸ Παλλάς. Στὴν Βιέννη παρουσιάσθηκε στὸ Μπρούνο Βάλτερ, ὁ ὅποιος μόλις τὴν ἀκουσε ἐνθουσιάστηκε σὲ τέτοιο βαθμὸ ὥστε τὴν πῆρε ἀπ' τὸ χέρι καὶ τὴν ἀνέβασε στὴν Κρατικὴ Ὀπερα. Σὲ διάστημα ἐνὸς μηνὸς ἢ Ἑλένη ἔμαθε καὶ Γερμανικὰ τὸ ρόλο τῆς πριγκηπέσσης Ἐμπολι στὸν «Δὸν Κάρλος» τοῦ Βέρντι. Καὶ ἢ πρώτη της ἐμφάνισι στὸ μεγαλειότερο μελοδραματικὸν θέατρο τοῦ κόσμου ἦταν ἕνας περιφανέστατος θρίαμβος γιὰ τὴν νέα Ἑλληνίδα καλλιτέχνιδα. Ὅλοι οἱ κριτικοὶ τὴν χαιρέτισαν σὰν ἕνα φαινόμενο ἀληθινὸ. Καὶ τὸν πρῶτο της αὐτὸ θρίαμβο ἀκολούθησαν πολλοὶ ἀκόμη: στὴν *Κάρμεν* στὴν ὁποῖαν τὴν ἀνεκήρυξαν ὅλοι μιὰ «γεννημένη *Κάρμεν*», στὴν «*Αἶντα*», στὴν «*Δύναμη τοῦ πεπωμένου*», στὸ «*Χορὸ μετεμφισμένων*» στὸ «*Τροβαντόρε*» στὴν «*Τζοκόντα*», στὸν «*Δόεγκριν*», στὸν «*Ὀρφέα*», στὴν «*Δαλιδὰ*» καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα ἔργα ἀπὸ τὸ μεγάλο μελοδραματικὸν ρεπερτόριο. Γιὰ τίς ἐξαιρετικὲς ἐπιτυχίες πού σημείωσε ἢ Ἑλληνὶς καλλιτέχνις τῆς ἀπενεμήθη στὴν Βιέννη ὁ τίτλος τῆς «*Καμμερζάιγκεριν*» πού εἶνε ἢ ἀνωτάτη τιμητικὴ διάκρισις ἀπ' τὸν καιρὸ πού ἢ Αὐστριακὴ πρωτεύουσα ἦταν ἢ μουσικὴ μητρόπολις τοῦ κόσμου καὶ ἔχει ἀπονεμηθῇ κατὰ καιροὺς μόνο στοὺς διασημότερους τραγουδιστὰς τῆς κάθε ἐποχῆς.

Σήμερα ἢ Ἑλένη Νικολαΐδου εἶνε μιὰ βασίλισσα τῆς λυρικῆς σκηνῆς. Τραγοῦδεῖ τοὺς πρώτους ρόλους τῆς μεσοφώνου στὰ μεγαλειότερα μελοδραματικὰ θέατρα τῆς Εὐρώπης. Τώρα ἔχει ὑπογράψῃ συμβόλαια μὲ τὸ θέατρο «*Σκάλα*» τοῦ Μιλάνου, τὸ «*Ρεάλε*» τῆς Ρώμης καὶ τὸ «*Μετροπόλιταν*» τῆς Νέας Ὑόρκης. Μέσα ὁμως σ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς παγκοσμίους θριάμβους της ἢ Ἑλληνίδα αὐτὴ θεὰ τοῦ τραγουδιοῦ μένει πάντα ἢ σεμνὴ κι' ἀπέριττη κοπέλα πού γνωρίσαμε ὅλοι ἐδῶ στίς σπουδὲς της μὲ τὴν ἴδια ἀπλότητα καὶ τὴ μετριοφροσύνη πού εἶναι τὸ κυριώτερο χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα τῶν ἀληθινὰ μεγάλων καλλιτεχνῶν. Σ. Κ. ΣΠΑΝΟΥΔΗ

Γιὰ νὰ γνωρίσουμε τὸν ἑαυτὸ μας...

Ἡ σημασία τῶν λαϊκῶν τραγουδιῶν μας

τοῦ κ. Πάνου Λωάλα

Μέσα στὸ ἑλληνικὸ λαϊκὸ τραγοῦδι, ὅταν φυσικὰ τὸ ἀντιμετωπίζουμε σὰν ἕνα ἄρτιο κι' ὀργανωμένον σύνολο (στίχος, ψυχικὴ διάθεση, θεώρηση πραγμάτων, ἀρμονία, ἀπλότης κλπ.), συναντοῦμε ἀτόφια τὴν ἑλληνικὴ ὁμορφιὰ κι' ὀλόκληρο τὸ ἠθικὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν ἀνωτερότητα τῆς Φυλῆς μας.

Ἄγνοια συνεπῶς τῶν τραγουδιῶν αὐτῶν τοῦ Λαοῦ μας ἀπὸ μέρους μας σημαίνει καὶ ἄγνοια τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τοῦ τόπου πού γεννηθήκαμε καὶ κατοικοῦμε. Κι' εἶναι μεγάλο δυστύχημα γιὰ ἕναν ἄνθρωπο ἅμα δὲν ξέρεῖ τὸν ἑαυτὸ του. Καὶ τὸ δυστύχημα γίνεταί μεγαλύτερο γιὰ μιὰ χώρα ὅταν πολλοὶ ἄνθρωποι τῆς πού τὴν κατοικοῦν ἄγνωστοὺς τοὺς δεσμοὺς πού ἔχουν μαζὺ της, δὲν ξέρουν μὲ ἄλλα λόγια τίς ρίζες τῆς καταγωγῆς τους. Κι' εἶναι πραγματικὰ οἱ ρίζες, οἱ καταβολάδες τῆς καταγωγῆς μας, τὰ λαϊκὰ μας τραγοῦδια. Κι' ἀκόμα, ἢ ὀργανωμένη φωνὴ τῆς ἐθνικῆς μας συνειδήσεως. Ξεκινώντας ἀπ' αὐτὴ τὴν παραδεγμένη ἀρχή, μπορούμε νὰ ποῦμε καὶ τοῦτο τὸ γενικό: Ὅτι Ἐθνος πού οἱ κάτοικοι τοῦ γνωρίζουν καλά τὴν καταγωγὴ τους, ἄρα τὸν ἑαυτὸ τους, δὲν κινδυνεύει ποτὲ ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἀπειλὴ πού θὰ κρούσῃ τίς θύρες του. Ἐτσι ἐξηγεῖται καὶ τὸ φαινόμενο τῶν Κρατῶν ἐκείνων, πού ἢ ὁποιαδήποτε ὀργάνωση τῆς ἐσωτερικῆς τους οἰκονομίας δὲν τὰ ἐμποδίζει ἀπὸ τὸ νὰ φροντίζουν καὶ νὰ παρακολουθοῦν ἄγρυπνα ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα (λαογραφικὸς πλοῦτος, ἦθη καὶ ἔθιμα, λαϊκὰ τραγοῦδια κλπ.) πού σχετίζονται ἅμεσα μὲ τὴν ἐθνικὴ τους συντήρησι. Λαϊκοὶ χοροί, τοπικὲς ἀμφιέσεις καὶ παραδόσεις, ἐπιστρατεύονται, ὀργανώνονται, διαδίδονται, καὶ μὲ δυὸ λέξεις διατηροῦνται ἀσθηστες. Στὸ τραγοῦδι μάλιστα τὸ λαϊκὸ, πού λόγῳ τῆς φύσεώς του μπορεῖ νὰ μεταδοθῇ εὐκολώτερα καὶ ν' ἀσκήσῃ μεγαλύτερη ἐπίδραση, ἀποδίδεται πῶς μὲγάλῃ σημασίᾳ. Παρακολουθεῖται ἀπὸ εἰδικὲς κρατικὲς ὑπηρεσίες, ἀπὸ συγχροτημένα ἱνστιτούτα, καταγράφεται, γίνεταί τῶμος βιβλίου, πλάκα γραμμοφῶνου, γιὰ νὰ μὴν ἐξαλειφθῇ καὶ διδάσκεται—μάλιστα διδάσκεται—σὲ σχολεῖα περιοχῶν πού δὲν τὸ ξέρουν.

Αὐτὰ γίνονται ἄλλοι.

Ἐδῶ στὸν τόπο μας, τὸν πλουσιώτερο ἀπὸ κάθε ἄλλο σὲ παραδόσεις καὶ σὲ τραγοῦδια, ὁμολογοῦμένως ἀνώτερο ἀπὸ κάθε ἀποψη, τίποτε τὸ σοβαρὸ δὲν ἔχει γίνῃ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, κάτι πού νάχῃ τουλάχιστον τὴ σφραγίδα τῆς «ἀνωθεν παροτρύνσεως καὶ ἐμπνεύσεως». Τὰ πάντα ἔχουν ἀφελθῇ στὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλία. Καὶ ὅ,τι ὑπάρχει (λαογραφίες, συλλογὲς λαϊκῶν τραγουδιῶν κλπ.) πραγματικὰ δὲν προέρχεται ἀπ' τὴν πρωτοβουλία τοῦ ὀργανωμένου Κράτους. Ὅστερα ἀπ' τὴ διαπίστωση αὐτὴν εὐκόλα μπορεῖ νὰ φαντασθῇ κανεὶς τὸ τί θὰ γινόταν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, ἂν ἢ καλὴ μας τύχη δὲν μᾶς ἔστελνε ἀνθρώπους σὰν τὸν Ν. Πολίτη, τὸ Βλαχογιάννη, τὸν Κυριακίδη καὶ τόσους ἄλλους, ἀκόμη καὶ ξένους, πού πραγματικὰ γοητεύθηκαν ἀπ' τίς διαμαντῶπτες τῶν τραγουδιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ

Λαοῦ καὶ τὰ κύτταξαν μὲ τὴ λαχτάρᾳ τοῦ χρυσοθήρα.

Ἡ ἀπουσία ὁμως αὐτῆ τοῦ ἐνδιαφέροντος ἀπὸ μέρους τοῦ ὀργανωμένου Κράτους ὑπῆρξεν ἢ βασικὴ αἰτία πού ἢ ἀξία τοῦ λαϊκοῦ μας τραγουδιοῦ κρατήθηκε μακριὰ, παρέμεινε σχεδὸν ἄγνωστη, γιὰ τοὺς κατοίκους τῶν μεγάλων πόλεων τῆς χώρας μας, καὶ ἰδίως τῆς πρωτεύουσας. Οἱ ἐπαρχίες μας, τὰ χωριά μας, καὶ πρὸ παντὸς τὰ νησιά μας, χωρὶς φυσικὰ ν' ἀποκλείουν καὶ τίς ἐπιδράσεις τοῦ κέντρου, ζοῦνε, ἀναπνεύουν καὶ κινεῖνται μὲ τὸν ἀέρα τῶν τοπικῶν τους χορῶν καὶ τραγουδιῶν. Αὐτὸ τὸ διαπιστῶναι ὁ καθεὶς πού θὰ τύχῃ ἀκόμα καὶ σήμερα νὰ παρευρεθῇ σ' ἕνα πανηγύρι, σὲ μιὰ χαρὰ, σ' ἕνα θάνατο. Κι' ὅταν ὑποστηρίζουμε, ὅτι ἢ πρωτεύουσα ἄγνοεῖ σχεδὸν τὸ λαϊκὸ μας τραγοῦδι, ἂς μὴ νομισθῇ πὼς δὲν κυριολεκτοῦμε. Ὅλα τὰ φῶτα της, ἐπὶ τοῦ συγκεκριμένου αὐτοῦ θέματος, τάχει πάρει ἀπὸ τίς διδασχῆς ὀρισμένων τυποποιημένων «ἐλληνικῶν» τραγουδιῶν τῶν ὠδῶν μας, πού μὲ τίς κορώνες καὶ τίς χίλιες—δυὸ μεταλλαγῆς τους μόλις καὶ μετὰ βίας μπορεῖ νὰ μᾶς θυμίσουν τὴν ἀγνότητα, τὴν εἰλικρίνεια καὶ τὴν λιτότητα τῆς τοπικῆς μας διαθέσεως. Κι' αὐτὸ γιὰ νὰ μὴ φανοῦμε στὰ μάτια τοῦ κόσμου πὼς παραμελοῦμε τὸ εἶδος. Ἀπὸ τὴν ἴδια «ἐρῆ συγκίνηση» φαίνεται, πὼς καταλαμβάνονται ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ καὶ οἱ διάφοροι ταχυογράφοι μας, πού μὲ τὸ ἀνεύθυνο ἰδίως πού τοὺς χαρακτηρίζει, δὲν παραλείπουν ἀπὸ τοῦ νὰ μᾶς τροφοδοτοῦν κάθε τόσο καὶ μὲ ὀρισμένα δῆθεν ἑλληνικὰ τραγοῦδια, πού ἀντὶ νὰ μᾶς ἐξοικειώσουν μὲ τὰ λαϊκὰ μοτίβα καὶ νὰ μᾶς φέρνουν κοντινότερα πρὸς τὴν ἀγνὴν λυρικὴν διαθέση, πού χαρακτηρίζει τὴ λαϊκὴ μας μουσα, μᾶς ἀπομακρύνουν ἀντιθέτως ἀπ' αὐτὴν πῶς πολὺ. Κι' αὐτὸ, γιὰτὶ ἐπὶ τέλους, ἔστω καὶ μιὰ ἀπομίμηση, ἀκόμη καὶ μιὰ ἐσκεμμένη ἐπέκταση τῶν λαϊκῶν μας τραγουδιῶν θὰ πρέπει πρωτίστως νὰ ἔχῃ πρὸ παντὸς ποίηση. Ἐχουν ὁμως ποίηση οἱ διάφορες αὐτῆς ἀπομιμήσεις τῶν λαϊκῶν τραγουδιῶν, πού κυκλοφοροῦν κάθε τόσο;

Καὶ γιὰ νὰ μὴ θεωρηθοῦμε σὰν ἀνεδαφικοί, ἂς μὴ νομισθῇ πὼς ζητοῦμε ἀπ' τὴν πρωτεύουσα ν' ἀρχίσῃ νὰ τραγοῦδᾷ ἀπ' τὴ αὐγὴ ὡς τὸ βράδυ τὰ «ἐπαρχιώτικα» τραγοῦδια. Στὴν ἔννοια τοῦ τραγουδιοῦ περιλαμβάνεται, βέβαια, ὅχι μόνον ὁ σκοπός, ἢ μουσικὴ του—γιὰ τὴν ὁποῖα μπορεῖ νάχουμε καὶ μερικὲς ἐπιφυλάξεις—περιλαμβάνεται καὶ τὸ νόημα, ἢ καλλιέπεια, ὁ τρόπος ἀντιμετωπίσεως τῆς ζωῆς καὶ πρὸ παντὸς τὸ ἀντιπεγγισμα τὸ ψυχικὸ ὀλοκλήρου τοῦ Ἐθνοῦ. Ἐχει τὴν ἀξία τοῦ δηλαδὴ τὸ λαϊκὸ μας τραγοῦδι καὶ γι' αὐτὴ τὴν κοινωνικὴ μας ζωὴ καὶ τοποθέτηση. Ἡ προσπάθεια πού καταβάλλει ὁ ραδιοφωνικός μας σταθμὸς γιὰ τὴ διάδοσή του εἶναι, φυσικὰ, πολὺ ἀξιέπαινη. Μόνῃ ὁμως αὐτὴ ἢ προσπάθεια δὲν εἶναι ἀρκετὴ. Τὸ καλὸ λαϊκὸ τραγοῦδι πρέπει νὰ μπῆ, ἔπειτα ἀπὸ αὐστηρὴν ἐπιλογὴν του, καὶ στὸ σχολεῖο. Πρέπει νὰ γίνῃ μάθημα γιὰ ὅλους μας.

ΠΑΝΟΣ ΣΠΑΛΑΣ

Ἡρώες τῆς δουλειᾶς

Ὁ Λούθηρος, ὁ Ρουσσὸ κ. ἄ. (Παιδιὰ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς φτώχειας)

Πολλοὶ μᾶς ρωτοῦν: ἀφοῦ ἀρχίσατε, μὲ τὴ ζωὴ τοῦ ὀνομοστοῦ Γάλλου συγγραφέα Καρόλου Φαβάρ, ν' ἀποδεικνύετε ὅτι κι' ἀπὸ πολὺ χαμηλὰ μπορεί ὁ ἄνθρωπος ν' ἀνέβῃ καὶ νὰ γίνῃ μεγάλος καὶ τρανός, γιατί δὲν συνεχίζετε καὶ δὲν μᾶς φέρνετε καὶ ἄλλα παραδείγματα; Μήπως δὲν ὑπάρχουν ἄλλα, τόσο χτυπητὰ καὶ τόσο ἐνθαρρυντικὰ;

Ἄν δὲν ὑπάρχουν! Καὶ μόνο ὅμως γιατί ἐκάματε αὐτὴ τὴν ἐρώτησιν κ' ἐδείξατε κάποια δυσπιστία, δὲν θὰ περιοριστῶ σὲ μιὰ ἢ σὲ δύο περιπτώσεις ἀλλὰ θὰ πλημμυρίσω τὴ σελίδα αὐτὴ τῶν ἡρώων τῆς δουλειᾶς μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἀναρίθμητων ἀπλῶν ἀνθρώπων ποὺ ἔγιναν σπουδαῖοι καὶ ἔμειναν γιὰ πάντα στὴν ἱστορία.

Ὁ Τιντορέττο, ὁ περίφημος Ἰταλὸς ζωγράφος, εἶχε πατέρα βαφέα κι' ἐργάστηκε νέος στὸ ἐργαστήριό του ὁ Ἀδάμ Μπιλλῶ, συνθέτης κομψῶν στίχων, ἦταν λεπτοουργὸς τοῦ Νεβέρ ὁ ἅγιος Ἐλοά, ποὺ τὸν ἀναγνωρίζει ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία, ἀρχισε τὴ σταδιοδρομία του ὡς χρυσοκόμος ὁ Λούθηρος, ὁ μεγάλος θρησκευτικὸς μεταρρυθμιστὴς καὶ θεμελιωτὴς τοῦ δόγματος τῶν διαμαρτυρομένων, εἶχε πατέρα σιδηρουργὸ ὁ φιλόσοφος Ντιντερώ γεννήθηκε σ' ἐργαστάσιο μαχαίριων ὁ περίφημος ἱστοριογράφος τῆς Γαλλίας Ντυκλώ κατάγεται ἀπὸ οἰκογένεια καπελάδων ὁ ἀκαδημαϊκὸς Μαρμοντέλος ἀπὸ χτίστες κι' ὁ Βερανζέρος, ποὺ ὀνομάστηκε ἐθνικὸς ποιητὴς τῆς Γαλλίας, εἶχε πατέρα ράφτη.

Ἄλλ' ἄς δοῦμε καὶ πόσοι ἄλλοι ἀνέβηκαν ἀπὸ ταπεινὲς οἰκογένειες κι' ἀπὸ ποιά ἐπαγγέλματα ἀναδείχθηκαν κι' ἐκέρδισαν τὴ μεγάλη φήμη. Ὁ θεολόγος Θωμᾶς Σάμπ, στὰ μικρὰ του χρόνια, ἦταν μαθητευόμενος σὲ ἐργαστάσιο γαντιῶν κι' ἔπειτα σὲ κηροποιεῖο ὁ μεγάλος διδασκάλος Λάκκινγκτων, ὁ πλουσιώτερος τῆς Εὐρώπης, πουλοῦσε ὡς δέκα χρονῶν κούλουρια στοὺς δρόμους τοῦ Λονδίνου κι' ἔπειτα ἔγινε ἔμπορος παλαιῶν βιβλίων ὁ ποιητὴς Ροβέρτος Μπλούμ-

φίλδ ἦταν τσαγκάρης κ' ἐνῶ ἐκάρφωνε παπούτσια ἔγραφε τοὺς στίχους του σὲ παπουτσιδικο γεννήθηκε κι' ἄλλος Ἀγγλὸς ποιητὴς, ὁ Κούθνπερτ Σάου ὁ θαυμασιὸς βιογράφος Γουλιέλμος Σουάρδος εἶχε πατέρα πωλητὴ μύρας καὶ ὁ δραματικὸς ποιητὴς Γεώργιος Λίλλος ἦταν χρυσοκόμος.

Ἄς γυρίσουμε ὅμως καὶ πάλι στὴ Γαλλία, ἄς θυμηθοῦμε ὅτι ὁ ποιητὴς Ἰωάννης Βαπτιστὴς Ρουσσὸ ἦταν γιὸς παπουτσιῆ κι' ἄς σημειώσουμε ὅτι τὸ μόνο ποὺ τοῦ κατηγοροῦσαν ἦταν ὅτι τόσο ντρεπόταν γιὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατέρα του ὥστε στὸ τέλος τὸν περιφρόνησε. Κι' ὁ Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς Βουατύρ ντρεπόταν γιατί ὁ πατέρας του ἦταν ταβερνιάρης, ἀλλὰ σκληρὰ τὸν ἐτιμώρησε ἕνας ἔξυπνος συνάδελφός του μὲ μιὰ καὶ μόνη φράση: «Τὸ κρασί ποὺ κοκκινίζει τὰ μάγουλα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων κάνει τὸν Βουατύρ νὰ χάνῃ τὸ χρῶμα του!»

Ἔχουμε ὅμως καὶ γυναῖκες ποὺ ἔγιναν διάσημες ἐνῶ ξεκίνησαν ἀπὸ πολὺ φτωχικὲς καὶ ἀπλὲς οἰκογένειες. Καὶ ὄχι λίγες. Ἄλλ' ἄς περιοριστοῦμε σὲ δύο γιὰ νὰ μὴν τίς ξεχάσουμε ποτέ. Ἡ μία εἶναι Ἄγγλιδα καὶ ἡ ἄλλη Γερμανίδα, καὶ οἱ δύο καλλιέργησαν μὲ πολλὴ ἐπιτυχία τὴν ποίηση. Ἡ πρώτη εἶναι ἡ Ἄννα Γιερολέυ, ποὺ πούλαγε γάλα στὸ Μπρίστολ, ἡ ἄλλη ἡ Ἄννα Λουίζα Δούρμπαχ, κόρη ζυθοπώλη, καὶ μικρὴ ὀδηγοῦσε στὴ βοσκὴ ἄρνια καὶ κατσίκια. Ὁ πρῶτος τῆς ἄντρας ἦταν ὑφαντὴς, ὁ δεύτερος ράφτης. Ἔζησε τὴν ἐποχὴ τοῦ Φρειδερίκου Β', δηλαδὴ ἀπὸ τὰ 1750 κι' ἔπειτα, καὶ τὰ τραγούδια τῆς ἐπροκάλεσαν τόσοσους ἐπαίνους ὥστε τῆς ἐξασφάλισαν τὴν εὐνοια τοῦ μεγάλου ἐκείνου βασιλιά.

Βλέπετε ὅτι γέμισε ἡ σελίδα τῶν ἡρώων τῆς δουλειᾶς καὶ μόλις στὴν ἀρχὴ τοῦ καταλόγου εἴμαστε. Πρέπει λοιπὸν νὰ συνεχίσουμε σὲ ἄλλο τεῦχος τῆς «Ἐργατικῆς Ἑστίας».

Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

Πρῶτα ἢ ὑγεία

Νὰ εἶστε πάντα αἰσιόδοξοι!

Τοῦ κ. Γρηγορίου Π. Χατζηβασιλείου

Τακτικὸς Καθηγητὸς τοῦ Πανεπιστημίου

Γιὰ τὴ σημερινὴ κρίσιμη καμπὴ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς μας, ποὺ περνᾶμε, καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς σύνολο, ὕστερα ἀπὸ τὴ θεομηνία τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς τῶν βαρβάρων, δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερο ἀγαθὸ ἀπὸ τὴν αἰσιοδοξία, ποὺ πρέπει νὰ γίνῃ ἀπαραίτητα ὁ ὀδηγὸς τῆς ζωῆς μας, γιατί ἀπ' αὐτὴν ἐξαρτᾶται τὸ πᾶν, ἡ ζωὴ καὶ τὸ μέλλον μας.

Ὅταν μιλάμε γιὰ τὴν αἰσιοδοξία, δὲν ἐννοοῦμε, βέβαια, νὰ μὴ κάνῃ κανεὶς τίποτα ἢ νὰ περιμένῃ μὲ ἀπάθεια καὶ χωρὶς νεῦρα νὰ περάσουν τὰ γεγονότα. Πρέπει νὰ γνωρίζουμε, ὅτι, ὅπως γιὰ νὰ εἶναι κανεὶς εὐτυχησμένος, ἔτσι καὶ γιὰ νὰ εἶναι αἰσιόδοξος πρέπει νὰ ἀγωνίζεται ἀκατάπαυστα. Πρέπει νὰ ἀγωνίζεται κανεὶς γιὰ νὰ εἶναι γερὸς, νὰ ἀγωνίζεται γιὰ νὰ ἔχῃ τάξη, μεθοδικότητα, νὰ πλαγιάζῃ στὴν ὥρα ποὺ πρέπει νὰ ζυπνᾷ νωρίς, πρέπει νὰ καταβάλλῃ προσπάθειες γιὰ νὰ γίνῃ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, πρέπει νὰ κοπιᾷ καὶ νὰ δουλεύῃ σκληρὰ καὶ ἐπίμονα γιὰ νὰ κατακτήσῃ τὴν ἐπιτυχία, τὴν υγεία, τὴν εὐτυχία.

Ἡ ἀρετὴ τῆς αἰσιοδοξίας φέρνει τὴν πίστη, τὴν ἐμπιστοσύνη, τὴν ἐλπίδα, δηλαδὴ τὰ νεῖατα, τὴ δύναμη, τὸν ἐνθουσιασμό, τὴ χαρὰ. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀρετὴ τῆς αἰσιοδοξίας προέρχεται ἀπὸ τὴ θαυμάσια ἐκείνην ἰσορροπία, ποὺ ὁ καθένας πρέπει μὲ κάθε τρόπο νὰ διατηρῇ πάντα ἀνάμεσα στὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα. Αὐτὰ τὰ δύο εἶναι ἀλληλένδετα καὶ ἀλληλεξάρτητα, καὶ γιὰ τοῦτο πρέπει νὰ τὰ περιποιηθῆ κανεὶς ἀδιάκοπα, χωρὶς νὰ τὰ ξεχωρίζει. Ὁ ἄνθρωπος σκέπτεται καὶ ἐνεργεῖ μὲ δλόκληρο τὸ σῶμά του. Μὲ ποιά θαυμαστὴ εὐχέρεια καὶ μὲ πόση χαρὰ ἀρχίζει κανεὶς τὴν ἐργασία του, ὅταν αἰσθάνεται τὸ κορμί του γερὸ, καὶ ποιά βαθεῖα μεταβολὴ γίνεται μέσα στὸ κουρασμένο σῶμά του, ὅταν τοῦ ὑποβάλουμε χαρούμενες σκέψεις: «Εἶμαι νέος!», «Εἶμαι γερὸς!...» Καὶ τί ἀποτυχία φοβερὴ στὴ ζωὴ, ὅταν ἀρχίζει κανεὶς τὴν ἐργασία μὲ τὴ σκέψη ὅτι τὸ κορμί εἶναι ἄρρωστο καὶ δὲν μπορεί νὰ ἀνταποκριθῆ στὶς ἀπαιτήσεις τῆς ζωῆς!...

Ἄν οἱ μεγάλοι ἄνδρες κατόρθωσαν μεγάλα, τὸ χρωστοῦν ἀσφαλῶς στὸ πνεῦμά τους, ἀλλὰ πρὸ πάντων καὶ στὸν ἐνθεὸν ἐνθουσιασμό τους. Ἄλλὰ καὶ στὴν ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό τους, ποὺ εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς ἀπαραίτητες βάσεις τῆς ἐπιτυχίας. Ὅταν ἔχῃ κανεὶς ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό του, τὸ σῶμα θὰ ἀκολουθήσῃ τὸ πνεῦμα. Γιατί τὸ πνεῦμα ἔχει μιὰ καταπληκτικὴ ἐπίδραση ἐπάνω στὸ σῶμα, ποὺ—ἄς μὴ τὸ ξεχνᾶμε!—

μπορεῖ νὰ ἐκδικηθῇ γιὰ τίς ἀμέλειες τοῦ κυρίου του!...

Θὰ συναντήσετε ἀσφαλῶς ἀνθρώπους, ποὺ φαίνονται ἀδιάφοροι σὲ κάθε τι ποὺ συμβαίνει γύρω τους, δὲν πάλλονται ἀπὸ τίποτα καὶ δὲν συγκινούνται καὶ ἔταν ἀκόμα βρίσκονται μπροστὰ στὰ ὁμορφότερα πράγματα τοῦ κόσμου. Κλεισμένοι μέσα στὸν ἐγωισμό τους, βασανίζονται ἀπὸ τὸ φόβο, μήπως χάσουν ὅ,τι ἔχουν, μήπως δὲν πετύχουν ἐκεῖνο ποὺ ἐλπίζουν. Καὶ πάντα κατσουφιασμένοι, κυττάζουν τὸν κόσμο μ' ἕνα βλέμμα δυσπιστίας καὶ ὑποψίας, καί, σὰν τὸν φιλάργυρο, νομίζουν πὼς ὁλος ὁ κόσμος τοὺς κυνηγᾷ, τοὺς ἐχθρεύεται. Καὶ ἀπομονώνονται ἀπὸ τὸν κόσμο. Γιατί, βέβαια, δὲν βρίσκει κανεὶς γύρω του παρὰ μόνο ὅ,τι ἔχει μέσα του. Αὐτοὶ λοιπὸν οἱ δυστυχημένοι ἄνθρωποι θὰ περάσουν τὸ βίον τους δίχως τὴν πραγματικὴ «χαρὰ τῆς ζωῆς», γιὰ τὴν ὁποία ἀξίζει νὰ παλαίψῃ καὶ νὰ ἀγωνιστῇ κανεὶς.

Μόνο ἡ υγεία μᾶς κάνει νὰ αἰσθανόμαστε τὴν ἀληθινὴ εὐχαρίστηση καὶ χαρὰ τῆς ζωῆς. Καὶ ἡ ἐπίδραση τῆς χαρᾶς ἐπάνω στὴν υγεία εἶναι πραγματικὰ ἀφάνταστη. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶναι χαρούμενος καὶ γελαστός δὲν γερνᾷ εὐκολα, γιατί ἀνανεώνει τὸν ὀργανισμό του καὶ διατηρεῖ παιδικὴ ψυχὴ. Καὶ ἀκριβῶς ὁ αἰσιόδοξος, ποὺ εἶναι ἐκ γενετῆς καλός, περιποιητικὸς, εὐμενὴς, φιλόανθρωπος, εἶναι πάντα χαρούμενος, καὶ εἶναι ὄχι μονάχα αὐτὸς ὁ ἴδιος εὐτυχησμένος, ἀλλὰ καὶ σκορπᾷ τὴν εὐτυχία παντοῦ ὅπου περνᾷ. Αἰσιοδοξία εἶναι κάτι πῶς πολὺ κι' ἀπὸ τὴν υγεία, ἡ ὁποία—ἄς τὸ ποῦμε καθαρὰ—εἶναι ἕνα μεγάλο ἀγαθὸ, ποὺ ὁ ἄνθρωπος τὸ θυμᾶται μόνο ὅταν δὲν ὑπάρχει.

Ἄς καλλιεργήσουμε μὲ φανατισμὸ καὶ πίστη τὴν αἰσιοδοξία. Μὲ πίστη, γιατί μονάχα ἡ πίστη φανερῶνει τὴν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό μας πρῶτα, κι' ὕστερα σὲ κάθε τι ποὺ εἶναι εὐγενικὸ καὶ ὠραῖο ἐπάνω στὸν κόσμο. Καὶ ἡ αἰσιοδοξία αὐτὴ, σὰν μιὰ αἰώνια, ἀκτάλυτη φλόγα, θὰ φωτίσῃ τὴν ψυχὴ μας καὶ δλῆ τὴν ἐσωτερικὴ ζωὴ μας καὶ θὰ μᾶς κάνῃ χαρούμενους.

Νὰ εἶστε αἰσιόδοξοι καὶ νὰ βλέπετε τὴ ζωὴ μὲ καλὸ μάτι. Μὴν ξεχνᾶτε, πόσο ὁμορφα τὸ εἶπε αὐτὸ ἕνας ἀρχαῖος σοφός, ὁ Ἐπίκτητος: «Μὴ γυρεύεις τὰ πράγματα νὰ γίνονται ὅπως τὰ θέλεις, ἀλλὰ θέλε τὰ πράγματα ὅπως γίνονται καὶ θὰ εὐτυχήσῃς».

ΓΡ. Π. ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΪΟΥ
Τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

Οι σαρμὲς συντεχνίες

Οἱ Ἐιδηροουργοὶ Ἱστορία καὶ ῥυθμὸς

Σὲ προηγούμενο τεύχος τῆς «Ἐργατικῆς Ἑστίας», διηγηθήκαμε τὴν ἱστορία τῶν Μαραγκῶν, ἀπὸ τότε ποὺ ἔγιναν ἀνεξάρτητοι τεχνίτες κ' ἔκαμαν δική τους ἐπαγγελματικὴ ὀργάνωση, χωριστὴ ἀπὸ τὴ συντεχνία τῶν ἐργολάβων οἰκοδομῶν, καί, ἂν θυμούνται οἱ ἀναγνώστες, δὲν παραλείψαμε

νὰ ποῦμε ὅτι ἀπὸ τὰ παλιὰ τὰ χρόνια εἶχαν οἱ Μαραγκοὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς κοινωνίας. Ὅλοι ἐθαύμαζαν τὴν ἐργασία τους, ποὺ ἦταν καθαρὴ καὶ συχνὰ καλλιτεχνικὴ, ἀλλὰ καὶ κανεὶς δὲν ξεχνοῦσε ὅτι ὁ Ἰωσήφ ἦταν μαραγκὸς καὶ ὅτι κι' αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐργάστηκε κοντὰ του.

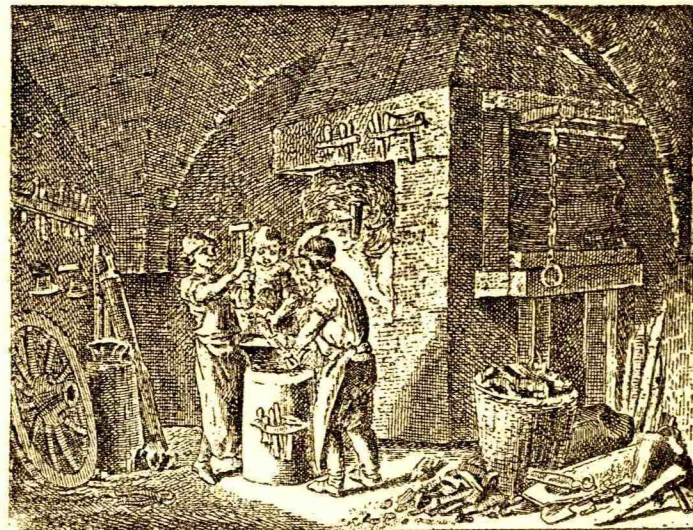
Ἦταν πολὺ περήφανοι γιὰ τὴ δουλειὰ τους οἱ μαραγκοὶ. Ἀλλὰ οἱ πιὸ υπερήφανοι καὶ οἱ πιὸ πεισματάρηδες φαίνεται πὼς ἦταν ἄλλοι: οἱ σιδηροουργοὶ. Πόσες μικροφιλοτιμίες, πόσοι ἀνταγωνισμοὶ, πόσα ὄρατα ἐπεισόδια καὶ πόσα ἀπρόοπτα στὶς σελίδες τῆς ἱστορίας τῶν σιδηροουργῶν, ποὺ, σὲ χρόνους μακρινούς, εἶχε τὴν ἀξίωση νὰ ἀνήκη στὴν ἱστορία τῶν ἡρώων, τῶν ἱπποτῶν καὶ τῶν πολεμιστῶν, ἀφοῦ οἱ σιδηροουργοὶ, αὐτοὶ οἱ ἀπλοὶ τεχνίτες, ἔδι-

ναν στερεότητα καὶ ὁμορφιὰ στὰ δοξασμένα ὄπλα καὶ ἐξασφάλιζαν τὴ νίκη!

Στὴ Γαλλία, λ.χ., συχνὰ θυμίζουν οἱ ἱστορικοὶ τῶν συντεχνιῶν τὸ παιγνίδι ἐνὸς παλιοῦ βασιλιᾶ με τοὺς τεχνίτες καὶ παραδίδονται ὅτι οἱ σιδηροουργοὶ εἶχαν, ἀλήθεια, μεγάλη ὑπόληψη. Αὐτὸς, λοιπόν, ὁ βασιλιὰς κάλεσε μιὰ μέρα, — 17 Μαρτίου, — τοὺς ἀντιπροσώπους ὅλων τῶν συντεχνιῶν καὶ τοὺς ἐδήλωσε ὅτι θὰ ἀνακήρυττε βασιλιά τους ἐκεῖνον ποὺ θὰ κατάφερνε περισσότερο καιρὸ νὰ κάνη τὴ δουλειὰ του χωρὶς τὴ βοήθεια τῶν ἄλλων τεχνιτῶν. Ἐπειτ' ἀπὸ λίγο, τοὺς προσκάλεσε σὲ τραπέζι, ἀλλὰ τοὺς εἰδοποίησε νὰ φέρη καθένας ἕνα ἔργο τῶν χειρῶν του καὶ τὰ ἐργαλεῖα του. Ἔτσι κι' ἔγινε. Καὶ στὸ πρωτότυπο αὐτὸ τραπέζι, ὁ σιδηροουργὸς ἐπήγε μ' ἕνα σφυρὶ καὶ μ' ἕνα πέταλο, ὁ ράφτης μετὰ ψαλίδια του καὶ μ' ἕνα ὀλοκαίνουριο κοστοῦμι, ὁ φούρναρης μετὰ τὸ φτυάρι του καὶ μ' ἕνα καρβέλι, ὁ παπουτσοῦς μετὰ τὸ σουβλί του καὶ μ' ἕνα ζευγάρι καινούρια παπούτσια, ὁ μαραγκὸς μετὰ τὸ πριόνι του καὶ μ' ἕνα κορμὸ δέντρου καλὰ δουλεμένου, ὁ χασάπης μετὰ τὴ μαχαίρα του καὶ μ' ἕνα μεγάλο κομμάτι κρέας. Οἱ καλεσμένοι περιεργάστηκαν ἕνα-ἕνα τὰ πράγματα ποὺ ἔφεραν οἱ τεχνίτες, ζήτησαν πληροφορίες, τὰ ἔβαλαν πλάι-πλάι, ἔκαμαν προσεκτικὰ συγκρίσεις καὶ στὸ τέλος ὅλοι μαζί εἶπαν ὅτι τὸ κοστοῦμι ἦταν ἀνώτερο ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα καὶ ἀνακήρυξαν τὸ ράφτη βασιλιά τῶν τεχνιτῶν καὶ τῶν ἐπαγγελματιῶν.

Ὡστόσο, ὁ σιδηροουργὸς θύμωσε μ' αὐτὴ τὴν ἀπόφαση, ἐδήλωσε ὅτι, ἂν ὁ ράφτης γίνη βασιλιάς, δὲ θὰ δούλευε πιά, ἔκλεισε τὸ ἐργαστήρι του καὶ χάθηκε. Κανεὶς δὲν ἐπρόσεξε τὴν ἀπειλή του καὶ κανεὶς δὲν ἤξερε ποῦ ἐπῆγε. Δὲν ἐπέρασε ὅμως πολὺς καιρὸς καὶ ὅλοι ἄρχισαν νὰ στενοχωροῦνται ποὺ ἤρθαν ἔτσι τὰ πράγματα κ' ἐξαφανίστηκε ὁ σιδηροουργός. Πρῶτος ὁ βασιλιὰς τὸν χρειάστηκε γιὰ τὸ ἄλογό του ξεπεταλῶθηκε. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι, ὁ ἕνας ἔπειτ' ἀπὸ τὸν ἄλλον, τὸν ἀποζήτησαν. Καὶ μόνο ὁ ράφτης μπόρεσε νὰ ἐργασθῆ περισσότερο χωρὶς νὰ τὸν χρειασθῆ. Ἀλλὰ στὶς 23 Νοεμβρίου τοῦ ἴδιου χρόνου

κατάλαβε κι' αὐτὸς ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴ δουλειὰ του. Καὶ τότε, ὁ βασιλιὰς καὶ οἱ τεχνίτες ἀποφάσισαν νὰ σπάσουν τὶς πόρτες τοῦ σιδηροουργεῖου καὶ νὰ κάμουν ὅ,τι μπορέσουν. Ἀλλὰ λογάριζαν χωρὶς τὸν ἀφέντη τοῦ σιδηροουργεῖου: τὸ ἄλογο τοῦ βασιλιᾶ τὸν κλώ-

τσησε ἀπάνω στὸ πετάλωμα καὶ τὸν χτύπησε ἄσκημα, ὁ ράφτης ἔκαψε τὰ δάχτυλά του, κ' οἱ ἄλλοι δὲν καλοπέρασαν. Ἄρχισε ὁ καυγὰς κι' ἀπάνω στὴν ταραχὴ, ἔπεσε χάμω τὸ ἀμόνι μετὰ φοβερὸ κρότο. Τότε φάνηκε ὁ Ἅγιος Κλήμης, ὀδηγώντας τὸν σιδηροουργό. Ὁ βασιλιὰς καὶ οἱ τεχνίτες τᾶχασαν. Ἀλλὰ ὁ βασιλιὰς δὲν ἄργησε, στὴ δύσκολη ἐκείνη στιγμή, νὰ κάμῃ ὅ,τι ἔπρεπε: χαιρέτησε ταπεινὰ τὸν Ἅγιο καὶ τὸν σιδηροουργό, καὶ εἶπε:

«Ἐκαμα μεγάλο λάθος ἐταν θαμπώθηκα ἀπὸ τὸ καλοραμμένο κοστοῦμι. Βασιλιὰς πρέπει ν' ἀνακηρυχθῆ ὁ σιδηροουργός, ἀφοῦ χωρὶς αὐτὸν οἱ ἄλλοι δὲν μποροῦν νὰ κάμουν τίποτα.»

Ὅλοι παραδέχτηκαν τὴν ἀπόφαση τοῦ βασιλιᾶ, ἐκτὸς βέβαια ἀπὸ τὸ ράφτη. Ἀλλὰ ὁ σιδηροουργός, χαρούμενος καὶ υπερήφανος, διώρθωσε καὶ τοῦ ράφτη τὰ σύνεργα καὶ ὅλων τῶν ἄλλων τὰ ἐργαλεῖα.

Δὲν τελειώνουν ὅμως ἐδῶ οἱ ἱστορίες τῶν σιδηροουργῶν. Εἶναι πολλὲς καὶ πρωτότυπες. Θὰ διηγηθοῦμε, λοιπόν, μερικὲς καὶ στὸ ἐρχόμενο τεύχος τῆς «Ἐργατικῆς Ἑστίας».

Ο ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ

Ἡ κατεργασία τῶν μετάλλων

Τοῦ κ. Ν. Καραπατάκη

Στὸ προηγούμενο τεύχος εἶδαμε ὅτι περισσότερες φορές τὸ χρώμα τῶν μετάλλων εἶναι γκριζο σκούρο καὶ πολλές φορές σχεδὸν μαῦρο. Γιὰ νὰ μπορέσῃ, λοιπόν, ὁ ἐφαρμοστής νὰ διακρίνῃ εὐκόλα χωρὶς νὰ κουράζεται, πρέπει καὶ τὸ φόντο τριγύρω νὰ εἶναι ἀνοικτό. Ὁ πάγκος δηλαδὴ νὰ ἔχῃ ὅσον τὸ δυνατό ἀνοικτὸ χρώμα, ἄσπρο ἂν εἶναι δυνατόν. Τὸ ἄσπρο ὅμως λερώνεται πολὺ εὐκόλα, γι' αὐτὸ τὸ καλύτερο εἶναι νὰ τοποθετῆ ὁ ἐφαρμοστής τὸ κομμάτι πού ἐπεξεργάζεται ἀπάνω σ' ἓνα ἄσπρο χαρτί (ἄσπρη κόλλα) καὶ ἔτσι εἶναι εὐκόλο ὅταν λερώσῃ ἢ τριψιτῇ νὰ τὸ ἀλλάξῃ. Πάντως, ὁ πάγκος πρέπει νὰ εἶναι σκεπασμένος με ἄσπρη λαμαρίνα ἢ τζίζγκο, ὅπου τὸ χρώμα τους εἶναι ἀνοικτό, καὶ ἂν τυχὸν λερώσῃ με λίγη βενζίνη καθαρίζει εὐκόλα.

Ἡ λεπτότερη δουλειὰ τοῦ ἐφαρμοστή εἶναι τὸ σημάδεμα. Ἀπὸ αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἐντελῶς ὥστε τὸ κομμάτι πού πρόκειται νὰ φτιαχθῇ νὰ γίνῃ τέλειο.

Χρειάζεται λοιπὸν μεγάλη προσοχὴ στὸ σημάδεμα ὥστε νὰ γίνῃ με τὴν καλύτερη ἀκρίβεια. Δηλαδὴ ἡ ἀκρίβεια αὐτὴ νὰ φθάσῃ σὲ ἑκατοστὰ τοῦ χιλιοστοῦ ἂν εἶναι δυνατόν. Καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα πρέπει ἡ ἐπιφάνεια τοῦ μετάλλου πού πρόκειται νὰ σημαδεύσῃ νὰ εἶναι τελείως λεία, δηλαδὴ νὰ μὴν ἔχῃ ἄλλα σημάδια, εἴτε ἀπὸ τὴν λίμα, εἴτε ἀπὸ τὴν πλάνη ἢ τὸν τόρνο καὶ ἂν τυχὸν ἔχει, πρέπει με μιὰ πολὺ ψιλὴ λίμα καὶ με ψιλὸ σμυριδοπάνο νὰ ἐξαφανίσωμε τίς γραμμὲς ἢ τὰ ἄχρηστα σημάδια πού θὰ ὑπάρχουν.

Ποτὲ δὲν πρέπει τὸ σημάδεμα νὰ γίνεταί σὲ γυμνὴ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ μετάλλου, γιατί ὅχι μόνον δὲν σημαδεύεται εὐκόλα ἀλλὰ καὶ δὲν φαίνεται. Ἐπειτα, εἶναι καὶ τὸ ἄλλο, ὅταν δηλαδὴ γίνῃ ἓνα λάθος, ὅσο μικρὸ καὶ ἂν εἶναι, δύσκολα διορθώνεται. Γι' αὐτὸ, λοιπόν, πρέπει τὴν ἐπιφάνεια αὐτὴ νὰ τὴν ἀλείψωμε με ἓνα σκούρο χρώμα, μίνιο, γομμαλάκα ἢ ἀκόμα καὶ παραφίνα. Τὴν κιμωλία μπορούμε νὰ τὴν χρησιμοποιήσωμε μόνο γιὰ πολὺ βιαστικὴ ἢ πρόχειρη δουλειὰ καὶ μᾶλλον σὲ ἐπιφάνειες σκουριασμένες.

Ὁ προσδιορισμὸς τῶν διαστημάτων πρέπει νὰ γίνεταί με κουμπάσο, πού νὰ ἔχῃ πολὺ αἰχμηρὲς ἀκίδες καὶ τὸ ἀνοιγμὰ του πρέπει νὰ τὸ ἐλέγχωμε δύο καὶ τρεῖς φορές ἐπάνω στὴ μεταλλικὴ μας ρήγα καὶ πρὸς τίς δύο διευθύνσεις. Τὸ ποντάρισμα, καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ γίνεταί με μιὰ πολὺ αἰχμηρὴ πόντα. Καὶ με ἓνα πολὺ μικρὸ σφυράκι, νὰ δίδωμε ὅσο τὸ δυνατόν ἐλαφρότατο κτύπημα, ὥστε ἡ πονταρισιὰ μόλις νὰ διακρίνεται. Καλὸν βέβαια θὰ ἦταν νὰ χρησιμοποιήσωμε ἓνα φακὸ γιὰ νὰ μπορούμε νὰ ἔχουμε καὶ μεγαλύτερη ἀκρίβεια.

Τὸ κουμπάσο, ἐκτὸς ἀπὸ τίς αἰχμηρὲς ἀκίδες, πρέπει νὰ μὴν ἀνοικοκλείνῃ εὐκόλα. Βέβαια, αὐτὸ μᾶς δυσκολεύει στὸ νὰ πετύχωμε τὸ ἀκριβὲς ἀνοιγμὰ του, ἀλλὰ καλύτερα νὰ κοπιᾶσωμε σ' αὐτὸ παρά νὰ μᾶς ἀνοιχθῇ ἢ νὰ κλείσῃ τὴν ὥρα πού σημαδεύωμε χωρὶς νὰ τὸ καταλάβωμε. Τὸ πιὸ καλὸ κουμπάσο γιὰ τέτοιες δουλειὲς εἶναι ἐκεῖνο πού ἀνοικοκλείνει με μικρομετρικὴ βίδα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ παραπάνω ἐργαλεῖα, δηλαδὴ τὸ κουμπάσο, πόντα, σφυράκι, καὶ ρήγα, πού πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ ἀνοξειδωτὸ ἀτσάλι (χρωμονικελιοῦχο) καὶ τελείως καθαρὴ, καλὸν εἶναι νὰ ἔχουμε καὶ μερικὰ τρίγωνα, καὶ αὐτὰ ἀπὸ ἀτσάλι,

πού νὰ ἔχουν διάφορες γωνίες 30ο, 40ο, 60ο καὶ 90ο, ὡς καὶ ἓνα μοιρογνωμόνιο.

Τὸ σημαδευτῆρι πρέπει καὶ αὐτὸ νὰ εἶναι ἀτσάλειο βαμμένο καὶ καλὰ ἀκονισμένο σὲ ψιλὸ σμυριδοτροχό, πάντοτε δὲ νὰ ἔχῃ ξύλινη λαβὴ (μανίκι) κυλινδρική, ὄχι πολὺ ψιλὴ οὔτε πολὺ χονδρὴ, λίγο μεγαλύτερη διάμετρο ἀπὸ τὴν διάμετρο ἐνὸς μολυβδοκονδύλου.

Μαζὶ με τὰ ἐργαλεῖα αὐτὰ γιὰ ἓνα σημάδεμα μεγάλης ἀκρίβειας χρειάζονται ἀκόμα καὶ κουμπάσα μονοπόδαρα, δηλαδὴ διαβήτες πού τὸ ἓνα πόδι τους εἶναι ἴσιο καὶ αἰχμηρὸ καὶ τὸ ἄλλο ἐπίσης εἶναι ἴσιο, ἀλλὰ ἡ ἄκρη του εἶναι γυρισμένη σὲ ὀρθὴ γωνία, [ἀλλὰ καμπυλωτά. Μ' αὐτὸ τὸ κουμπάσο μπορούμε εὐκόλα νὰ σημαδεύωμε ἓνα σημεῖο ἀπὸ τὴν ἔδρα τῆς ρήγας.

Ὅταν ἡ ἐπιφάνειά μας εἶναι καμπύλη (κύλινδρος) καὶ θέλωμε νὰ χαράξωμε μιὰ εὐθεῖα γραμμὴ στὸ μήκος, ὅπου με τὴ ρήγα εἶναι ἀδύνατο, χρησιμοποιοῦμε μιὰ μακροστενὴ γωνιά ἀπὸ ἀτσάλι, ἀντὶ γιὰ ρήγα. Ἀναγκαστικὰ λοιπὸν τὰ δύο φτερά τῆς γωνίας πού πατᾶνε στὴ στρογγυλὴ ἐπιφάνεια, τὴν φέρνουν σὲ παράλληλη θέση με τὸν θεωρητικὸ ἄξονα τῆς καμπύλης, καὶ ἔτσι ὅσες γραμμὲς τραβήξωμε με τὴ γωνιά αὐτὴ θὰ εἶναι ἀναγκαστικὰ παράλληλες, φτάνει νὰ προσέξωμε καὶ τὰ δύο φτερά τῆς γωνίας ρήγας νὰ πατᾶνε ἐντελῶς σὲ ὅλο τους τὸ μήκος.

Ἐνα ἄλλο ἐργαλεῖο ἀπαραίτητο εἶναι ὁ γράφτης. Αὐτὸν ὅμως γιὰ νὰ τὸν χρησιμοποιήσωμε πρέπει νὰ ἔχουμε καὶ μιὰ πλάκα ἐφαρμογῆς καὶ τὸ κομμάτι πού θὰ σημαδεύωμε νὰ ἔχῃ κανονικὸ γεωμετρικὸ σχῆμα. Ὁ γράφτης, λοιπόν, αὐτὸς πρέπει πρῶτα ἀπὸ ὅλα νὰ εἶναι πολὺ στερεὸς καὶ σταθερὸς γιὰ νὰ μὴ μεταβάλλεται εὐκόλα, ὁ κατακόρυφος ἄξονάς του νὰ εἶναι μαθηματικὰ κατακόρυφος καὶ οἱ αἰχμὲς του πάντα ἀκονισμένες καὶ ἡ βία του ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά, ἂν εἶναι στρογγυλὴ, νὰ ἔχῃ ἓνα κομμάτι εὐθύ, γιὰ νὰ μπορούμε νὰ περπατᾶμε ὀλόκληρο τὸ γράφτη κατὰ μήκος τῆς ρήγας ἐπάνω στὴν πλάκα ἐφαρμογῆς.

Μετὰ τὸ σημάδεμα ἔρχεται ἡ ἐκτέλεση. Καὶ πρῶτα ἀπὸ ὅλα τὸ ξεχόνδρισμα. Αὐτὸ μπορεῖ βέβαια νὰ τὸ κάμῃ ὁ βοηθός, ἀλλὰ πάντα με ἐπίβλεψη, με βαριεὲς λιμαριστὲς στὴν ἀρχὴ καὶ ὅσο πλησιάζει στὰ σημάδια με ἐλαφρότερες. Ὅταν φτάσωμε στὰ σημάδια ἀρχίζει πιά τὸ φινίρισμα, ὅποτε πρέπει νὰ μετᾶμε κάθε λίγο τίς διαστάσεις δέκατο πρὸς δέκατο τοῦ χιλιοστοῦ καὶ ὅσο πλησιάζωμε με ἑκατοστὰ τοῦ χιλιοστοῦ. Τὸ φινίρισμα πρέπει νὰ γίνεταί με ψιλὴ λίμα, ἂν εἶναι δυνατόν παλιά, πού νὰ μὴν κόβῃ βαθιὰ καὶ νὰ προσέχουμε ὥστε τὰ λιμαρίδια νὰ μὴ μένουν ἀπάνω καὶ μᾶς κάνουν γρατζουνιὲς στὴν ἐπιφάνεια πού λιμαρίζωμε. Ποτὲ νὰ μὴν προχωροῦμε στὸ λιμαρίσμα πηγαίνοντας στὰ σωστά. Πρέπει νὰ ἀφίνομε πάντα μιὰ χάρη (2 ἕως 3 ἑκατοστὰ τοῦ χιλιοστοῦ) γιὰ νὰ μπορούμε ἔτσι καὶ μόνον στὴν ἐφαρμογὴ νὰ τὸ φέρουμε στὰ σωστά. Οἱ τελευταῖες αὐτὲς δουλειὲς θέλουνε μεγάλη ὑπομονὴ καὶ ὄχι νευρικότητα. Πρέπει σχεδὸν νὰ χαιδεύσῃ με τὴν λίμα τὸ μέταλλο.

Ν. ΚΑΡΑΠΑΤΑΚΗΣ
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ὁ Ἀλκοολισμὸς

καὶ ὁ Ἐργάτης

(Πῶς γίνεται ἡ διάγνωση τοῦ ἀποκρουστομένου ἀλκοολισμοῦ)

Ἐνας ἐργάτης τῆς βιομηχανίας, πού λέγεται βαρειά, ἐσύχναζε σὲ μιὰ ταβέρνα, ὅπου ἐσύχναζε καὶ ἓνας ἐρασιτέχνης τοῦ ποτοῦ. Τὰ δύο αὐτὰ άτομα συναντῶντο σχεδὸν κάθε ἡμέρα. Ὁ ἐρασιτέχνης πότης ἀδειαζε ἓνα-δύο ποτηράκια, χωρὶς νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὸ πρόγραμμά του. Ὁ ἐργάτης δὲν ἔβαζε ὁ ἴδιος φραγμοὺς στὴν κατανάλωση τοῦ ποτοῦ, ἀλλὰ ἡ οικονομικὴ του δυνατότης. Ὅσο εἶχε λεπτά, ἔπινε. Μιὰ ἡμέρα ὁ «στεγνός» ἐρασιτέχνης τοῦ ποτοῦ ρώτησε τὸν «ὕγρον» ἐργάτη:

—Γιατί πίνεις τόσο πολὺ; Δὲν φοβάσαι γιὰ τὴν υγεία σου;

Ὁ ἐργάτης τὸν ἐκύτταξε δύσπιστα καὶ τοῦ ἀπήντησε:

—Πόσο λίγο ξέρεις ἀπὸ κοινωνία! Ἄν δὲν πιῶ ὅσο πίνω, τὴν ἄλλη ἡμέρα δὲν μπορῶ νὰ δουλέψω τὴ «ρόδα».

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ὅπου ἀκούεται παρόμοιος διάλογος. Πολλοὶ ἐργάτες, σχεδὸν ἡ πλειονότης, πιστεύουν, χωρὶς νὰ δεχθοῦν καμμιά ἀντίρρηση γι' αὐτό, ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τὸ μεροκάματο, πού καταπονεῖ, ὅπως εἶναι φυσικὸ, τὸν ὀργανισμό τους, ἂν δὲν πιοῦν, τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ποσότητα ἀλκοόλ, τὴν ἄλλην ἡμέραν δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ πιάσωμε δουλειά. Ἀλλὰ τὸ ἀλκοόλ, ἐν προκειμένῳ, ὁμοιάζει με τὴν ἀσπυρίνη, πού δίνει ὁ γιατρός στὸν πυρέσσοντα, γιὰ νὰ ρίξῃ τὸν πυρετὸ, προσωρινῶς. Καθ' ὅμοιον τρόπον, τὸ ἀλκοόλ ἔχει μίαν προσωρινὴν ἐπίδραση στὸν καταπονημένον ἐργάτην. Ἡ εὐεξία, δηλαδὴ, πού πιστεύει ὁ ἐργάτης ὅτι τοῦ δίνει τὸ ἀλκοόλ δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρὰ μιὰ ἑξαψις, μιὰ κατάστασις ὀνειρική, ὅπως λένε καὶ οἱ νευρολόγοι. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς καθημερινῆς χρήσεως τοῦ ποτοῦ θὰ φανοῦν σὲ λίγον καιρὸ. Πότε ἡ μία καὶ πότε ἡ ἄλλη ἀρρώστεια ἐμφανίζεται. Ἄς ἰδοῦμε μερικὲς περιπτώσεις:

Συμβαίνει συχνά, ὁ γιατρός τοῦ ἐργοστασίου, στὸν ὁποῖον παρουσιάζεται ὁ ἐργάτης γιὰ νὰ τοῦ παραπονεθῇ ὅτι αἰσθάνεται τὴν μιὰ ἢ τὴν ἄλλη ἀνωμαλία στὸν ὀργανισμό του, νὰ μὴν εἶναι εἰς θέσιν νὰ διαγνώσῃ τὰ πραγματικὰ αἰτία τῆς ἀνωμαλίας. Ὁ ἀλκοολισμὸς δὲν φανερώνει τὰ ἐκδηλὰ σημεῖα του. Γι' αὐτὸ γελιέται ὁ γιατρός τοῦ ἐργοστασίου καὶ νομίζει ὅτι πρόκειται γιὰ μιὰ ἀπλὴ δυσπεπτικὴ ταραχὴ, ἢ γιὰ μιὰ νευρικὴ διαταραχὴ. Καὶ συνιστᾷ προσωρινὴ ἀποχὴ ἀπὸ τὴν ἐργασία. Ὁ ἀρρωστος ἐν τῷ μεταξύ ἀδυνατί-

ζει, παθαίνει ἰσχιαλγία καὶ συχνὰ προσβάλλεται ἀπὸ τὴν πολυνευρίτιδα, πού τὰ ριζικὰ αἰτία τῆς πρέπει νὰ τὰ ἀναζητήσωμε στὸν ἀλκοολισμό.

* *

Συμβαίνει ὅμως ἀκόμα ὁ γιατρός, πού ἐξετάζει τὸν ἀλκοολικὸ ἐργάτη, νὰ ἀπατάται ὡς πρὸς τὴν διάγνωση, ἐπειδὴ ὁ πάσχων τοῦ ἀποκρύπτει ἐπιμελῶς ὅτι πίνει «συστηματικὰ». Ὁ ἴδιος, ἄλλωστε, δὲν θεωρεῖ τὸ ἐλάττωμά του σοβαρὸ καὶ ἀξιόεμπτο καὶ στὴν παρατήρησιν τῶν γνωρίμων του, ὅτι μπορεῖ νὰ πάθῃ πολλὰ ἀπὸ τὸ ποτό, ἀπαντᾷ με τὴ γνωστὴ φράση:

—Ἄλλοι πού τῷχει ἢ κούτρα του νά...

Εὐτυχῶς ἡ νεώτερη ἐπιστήμη ἔχει ἀποκαταστήσει μιὰ τάξη πραγμάτων στὸ κεφαλαῖωδες ζήτημα τῆς διαγνώσεως τοῦ ἀποκρουστομένου ἀλκοολισμοῦ. Πρῶτα-πρῶτα ὁ γιατρός πού θὰ ἐξετάσῃ τὸν ἀλκοολικὸ ἐργάτη, πρέπει νὰ τὸν προσέξῃ καλά, τὴν ὥρα ὅπου μπαίνει στὸ ἰατρεῖο. Τὸ βάδισμά του θὰ τὸν πληροφοροῦσε ἀρκετά. Ὁ ἀλκοολικὸς ἐργάτης ἢ θὰ μπερδατᾷ σιγά, ὡς νὰ μὴν ξεύρῃ πού νὰ πάη... Οἱ δύο αὐτοὶ τρόποι τοῦ βαδίσματος εἶναι ἀρκετὰ εὐγλωτοὶ γιὰ τὸν ἐπιστήμονα. Σημειωτέον, ὅτι ὁ νέος ἀλκοολικὸς ἔχει συνήθως μιὰ ἐκδηλὴ νευρικότητα, ἐνῶ ὁ ἠλικιωμένος περπατᾷ σιγά, ὡς νὰ σύρεται.

Στὴν περίπτωσιν αὐτὴ ὁ γιατρός πρέπει νὰ ἀποσπᾷ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀρρώστου. Νὰ τὸν θάλλῃ νὰ καθήσῃ κοντὰ του καὶ ν' ἀρχίσῃ νὰ τοῦ ἀπευθύνῃ ἀπλὲς καὶ οἰκείες ἐρωτήσεις, γιὰ τὴν ἡλικία του, γιὰ τὴν ἐργασία του, γιὰ τὴν οἰκογένειά του.

Ἀπὸ τίς ἀπαντήσεις του ὁ γιατρός θὰ καταλάβῃ πολλὰ πράγματα. Ἀπὸ τὴ φωνὴ του πρῶτα-πρῶτα, ἀπὸ τὸν «μπερδεμένον» τόνο τῆς. Ἐπειτα ὁ γιατρός πρέπει νὰ προσέξῃ στίς λεγόμενες «ἀντανακλάσεις» τῶν γονάτων. Ἡ δὲν θὰ ὑπάρχουν καθόλου ἢ θὰ εἶναι σὲ μεγάλο σημεῖο. Τὰ φαινόμενα αὐτὰ εἶναι ἀδιάφυστες ἀποδείξεις τοῦ ἀλκοολισμοῦ. Ἐπειτα ὁ γιατρός πρέπει νὰ τὸν ρωτήσῃ, ἂν κοιμᾶται νευρικά, ἂν πολυσυλλογιέται τὴν δουλειά του, ἂν βλέπει πολλὰ ὄνειρα, ἂν τὴ νύχτα βλέπῃ στὸν ὕπνο του ὅτι πέφτει σὲ βάραθρο, ἀπὸ μεγάλο ὕψος, ἂν ὀνειρεύεται ζῶα καὶ πρὸ πάντων ἂν βλέπει στὸν ὕπνο του ποντικούς. Οἱ ἀπαντήσεις τοῦ ἀλκοολικοῦ ἐργάτη, στίς ἐρωτήσεις

αυτές, είναι πάντοτε καταφατικές. Η διάγνωση έχει γίνει. Ο γιατρός δεν πρέπει να αμφιβάλει.

* *

Επειτα πρέπει ο γιατρός να βάλει τον αλκοολικό εργάτη να σταθή δρθιος, απέναντί του και κάτω από αρκετό φως. Να του εἰπῆ κατόπιν ν' ἀπλώσῃ τὰ χέρια πρὸς τὰ ἔμπροσ καὶ ὀριζόντια καὶ μὲ τὰ δάκτυλα ἀνοιγμένα. Θὰ ἰδῆ ἀμέσως τὰ δάκτυλα τοῦ ἐργάτη νὰ τρέμουν. Εἶναι ἡ πιὸ συνηθισμένη περίπτωση. Ἄν ἀμφιβάλῃ ὁ γιατρός, δὲν ἔχει παρὰ νὰ τοποθετήσῃ ἐπάνω στὰ δάκτυλα τοῦ αλκοολικοῦ ἐργάτη ἕνα φύλλο χαρτιοῦ. Τὸ τρεμουλιασμα τῶν δακτύλων θὰ εἶναι πιὸ ἐκδηλο, πιὸ ἀποδεικτικό.

Επειτα πρέπει νὰ κυτιάξῃ ὁ γιατρός τὴ γλῶσσα τοῦ αλκοολικοῦ. Θὰ εἶναι ἀκάθαρτη ἢ κόκκινη ἢ γκριζα ἢ μαυροειδερή, μὲ αὐλακώσεις βαθειές καὶ ὀριζόντιες.

Τελευταῖο στοιχεῖο τῆς σύντομης αὐτῆς ἐξετάσεως εἶναι τὸ ἀκόλουθο: ἐνώσω ὁ ἐργάτης εἶναι δρθιος καὶ μὲ τὰ χέρια τεντωμένα, ἄς τοῦ εἰπῆ ὁ γιατρός νὰ κλείσῃ τὰ μάτια καὶ νὰ σηκώσῃ τὸ ἕνα πόδι. Παρ' ὅλες τὶς προσπάθειές του πού προδίδονται ἀπὸ τὶς χαρακτηριστικὲς συσπάσεις τοῦ προσώπου του, ὁ αλκοολικὸς ἐργάτης δὲν θὰ καταφέρῃ νὰ κρατήσῃ οὔτε μιὰ στιγμὴ τὴν ἰσορροπία του καὶ ἂν δὲν τὸν βαστάξῃ θὰ σωριασθῇ χάμω!.

Ἡ πρόχειρη, ἢ σύντομη, ἀλλὰ πολὺ διαφωτιστικὴ αὐτὴ ἐξέταση μπορεῖ νὰ συμπληρωθῇ μὲ τὴν κάπως βελτιωμένη ἐξωτερικὴ ψηλάφηση τοῦ ἥπατος. Ἀμέσως ὁ αλκοολικὸς ἐργάτης θὰ αἰσθανθῇ πόνους.

Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΟΥ ΑΛΚΟΟΛΙΣΜΟΥ

Επειτα ἀπὸ τὶς ἀδιάφυστες αὐτὲς ἀποδείξεις τοῦ αλκοολισμοῦ, ὁ γιατρός δὲν πρέπει νὰ παραμελήσῃ καὶ τὸν ἠθικὸν παράγοντα. Νὰ δώσῃ δηλαδὴ στὸν αλκοολικὸν ἐργάτη νὰ καταλάβῃ ὅτι κινδυνεύει, μὲ τὸ πολὺ ποτὸ, νὰ πάθῃ τὴν ἀρρώστεια πού λέγεται «κίρρωσις τοῦ ἥπατος» ἢ τὴν πολυνευρίτιδα, πού ἀναφέρουμε. Καὶ οἱ δυὸ αὐτὲς παθήσεις ὀδηγοῦνε στὸ θάνατο.

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 150)

θέατρο, ἢ ἐκλαϊκευμένη μουσικὴ, τὸ γραμμῶφονο, τὸ ραδιόφωνο, τὸ τηλέφωνο καὶ τὰ ἄλλα καινούργια ὄργανα, πού ἐπιτρέπουν τὴ μεγάλη διάδοσι τοῦ λόγου καὶ τοῦ ἤχου. Κι' ἀκόμη ἢ τηλεόρασις καὶ πόσα ἄλλα. Κι' αὐριο θὰ ἔχουμε ἀσφαλῶς νέα ὄργανα πού θὰ μᾶς τὰ δώσῃ ἢ ἐπιστημονικὴ πρόδοσι. Ὅλα αὐτὰ τὰ καινούργια ὄργανα ἀποτελοῦν βέβαια μιὰ τεχνολογικὴν ἐπανάστασι, ἢ ὁποῖα χωρὶς ἀμφιβολία θὰ φέρῃ μὲ τὸν καιρὸ ἀποτελέσματα ἐξ ἴσου μεγάλα—ἂν ὄχι μεγαλύτερα—ἀπὸ ὅσα εἶχεν ἢ ἐπανάστασις πού ἔφερε στὴ ζωὴ καὶ τὴν ἐξέλιξι τοῦ κόσμου ἢ ἐφευρέσεις τῆς τυπογραφίας.

Ἄλλὰ μέσα στὸν πυρετὸ πού δημιουργεῖ ἢ ἀφθονία τῶν μέσων μορφώσεως καὶ πληροφοριοδοτήσεως δημιουργοῦνται εὐλόγως μερικὰ σημαντικὰ ἐρωτήματα: Ποιὸς προετοιμάζει τὸ μορφωτικὸ ὕλικό; Ποιὸ εἶναι τὸ ὕλικό αὐτὸ καθ' ἑαυτό; Ποιὸς ὀδηγεῖ τὸ ποτάμι αὐτὸ τῶν μαθημάτων, τῶν εἰδήσεων, τῶν γνώσεων; Σὲ ποιὸν ἀπευθύνεται; Ποιοὶ τὸ κατανοοῦν

Ἡ θεραπεία τοῦ ἐλαττώματος τοῦ αλκοολισμοῦ ὁμως δὲν γίνεται ἀμέσως. Σὲ πολλὰ ἐργοστάσια ὁ προϊστάμενος πληρώνει τὰ μεροκάματα τοῦ αλκοολικοῦ ἐργάτη στὴ γυναίκα του. Μὲ τὸ μέσο αὐτὸ ὁ αλκοολικὸς δὲν ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ πᾶ νὰ κορέσῃ τὸ ἐπιβλαβὲς πάθος του, ἢ περιορίζει τὸ ποτό, αἰσθητά.

Ἄν αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ, τότε ὁ ἐργάτης πρέπει μὲ τὴν κατάλληλη διαφώτιση νὰ ἐλαττώσῃ σημαντικὰ τὴν ποσότητα τοῦ ποτοῦ. Πικρητήθη, ὅτι ἢ συμπαραστάσις τῆς γυναίκας τοῦ αλκοολικοῦ στὰ κέντρα ὅπου ὁ αλκοολικὸς συνηθίζει νὰ συχνάζῃ εἶναι ἀγαθοποιός. Ἐφ' ὅσον ἢ γυναίκα του ἐξασκεῖ μιὰ ἐμμεση ἐπιρροὴ στὸν αλκοολικό, προλαμβάνει τὴν κατάχρησι τοῦ ποτοῦ.

Πάντως ἢ νεώτερη ἐπιστήμη συνιστᾷ τὴ μεθοδικὴ θεραπεία τοῦ κακοῦ, μὲ τὸν βαθμιαῖον, δηλαδὴ, περιορισμὸ τοῦ ποτοῦ. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἐγλύτωσαν πολλοὶ ἐργάτες αλκοολικοὶ ἀπὸ τὶς θανατηφόρες ἀρρώστειες. Ἐνα κακὸ ἐλάττωμα δὲν μπορεῖ νὰ κοπῇ ἀπότομα.

Γιὰ νὰ πειθοθῶν οἱ αλκοολικοὶ ὅτι ἢ καμουσικὰ πού νομίζουν ὅτι δίνει τὸ ἀλκοὸλ στίς δυνάμεις των εἶναι αὐταπάτη, ἀφοῦ τὴν προσωρινὴ αὐτὴ εὐεξία τοῦ ὄργανισμοῦ τὴν ἀκολουθεῖ μιὰ φοβερὴ κατὰπτωση καὶ μιὰ «ἀποσύνθεσι» τῶν σωματικῶν δυνάμεων ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμε ὅτι ἢ νεώτερη ἐπιστήμη ἔχει διαπιστώσει τὰ ἀκόλουθα:

Ὁ αλκοολικὸς ἐργάτης κατὰ τὶς τέσσαρες πρῶτες ἡμέρες τῆς δουλειᾶς του ἔχει μεγάλην ἀπόδοσι.

Τὴν πέμπτη ἡμέρα ἢ ἀπόδοσι ἐργασίας ἀρχίζει νὰ μετριάζεται αἰσθητά, μὲ συνεχῶς μειουμένην ἀπόδοσι, ἕως ὅτου φθάσῃ στὴ μηδαμινὴ ἀπόδοσι.

Πάντως, εἶναι ἀπαραίτητο ὁ γιατρός τοῦ ἐργοστασιοῦ νὰ παρακολουθῇ ἀδιαλείπτως τὴν πρόδοσι τῆς θεραπείας τοῦ αλκοολισμοῦ, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ σημεῖωνῇ καὶ τὶς ἀντιδράσεις τοῦ ὄργανισμοῦ τοῦ αλκοολικοῦ καὶ νὰ ρυθμίξῃ τὴν πορεία τῆς ἀποτελεσματικῆς θεραπείας.

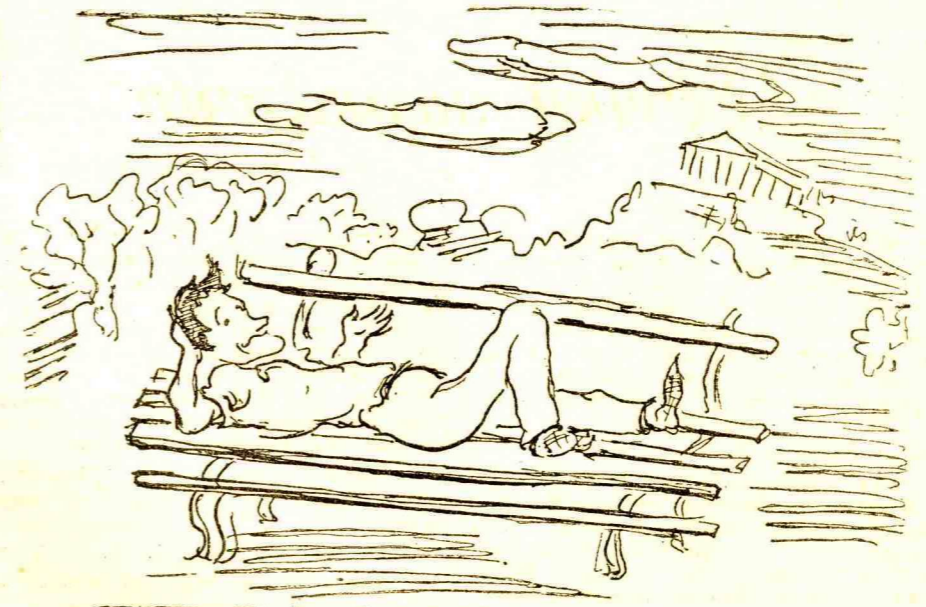
ΑΔ. Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ

(Κατὰ τὸν ἀμερικανὸ ὁγεινολόγο Χάνρυ Σέρτζ)

πράγματι καὶ ποιὸς ἐπηρεάζει; Ποῖα τὰ ἀποτελέσματα τῆς διδασκαλίας αὐτῆς, πού μεταδίδεται μὲ τόσα πολλὰ μέσα στὸ διψασμένο ἐργάτη;

Κι' ἐρχεται τώρα σὰν φυσικὴ συνέπεια τὸ καθήκον τῆς Πολιτείας καὶ τῶν κρατικῶν ὄργανισμῶν νὰ δώσουν στὸν ἐργάτη τὴν εὐχέρεια νὰ βλέπῃ, νὰ ἀκούῃ καὶ νὰ ἐννοῇ κάθε τι πού τοῦ μεταδίδεται κι' ὕστερα νὰ τοῦ δώσουν τὴν ἱκανότητα νὰ διαλέγῃ καὶ νὰ κρατῇ μόνο τὸ χρῆσιμο, ν' ἀπορρίπτῃ δὲ τὸ ὑπόλοιπο σὰν ἀχρηστο καὶ βλαβερό. Καθῆκον τῆς Πολιτείας εἶναι νὰ βοηθήσῃ τὸν ἐργαζόμενο λαὸ γιὰ νὰ μπορῇ ὁ τελευταῖος αὐτὸς νὰ χαίρεται τὰ θεϊκὰ δῶρα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς μορφώσεως, προσαρμοσμένης φυσικὰ μὲ τὸν ἐλληνικὸ τρόπο ζωῆς κι' ὄλους τοὺς ἄλλους ἐλληνικοὺς παράγοντες. Εἰς τὴν πρωτοπορεία τῶν ὑποχρέων ἀπέναντι τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ γιὰ τὴν καταπολέμησι τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ καὶ τὴν μετάδοσι στοιχειώδους μορφώσεως βρῖσκειται φυσικὰ ἢ «Ἐργατικὴ Ἐστία».

ΕΜΜ. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ Ο ΤΕΜΠΕΛΗΣ

ΕΚΔΡΟΜΗ

Λιακάδα κυριακάτικη. Ὅλες οἱ λιακάδες τοῦ χειμῶνα εἶναι κυριακάτικες.

Ἡ Ἀθήνα εἶναι ὁμορφ. Φτάνει νᾶχῃς καιρὸ γιὰ χᾶξι. Ἄπὸ τὴ μιὰ μεριά ἢ Ἀκρόπολις, ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ Λυκαβηττός. Φίνα πράγματα. Γιὰ νὰ τὰ βλέπῃς ἀπὸ μακρὰ, ἐννοεῖται...

Ἄν ἢ ψυχὴ σου ζητάει χορταρικό, καὶ πάλι βολεύεται. Εἶναι τὰ ἄλλα. Τὸ ἄλλος τοῦ Ἄρεως, τοῦ Μουσειοῦ, τοῦ Ζαπτεῖου καὶ τοῦ Ἀστεροσκοπείου—μόνο πού αὐτὸ πέφτει λίγο ψηλά. Βέβαια καὶ τὸ ἄλλος τοῦ Παγκρατίου. Ἄλλὰ ἐκεῖ τουλάχιστο πάει τράμ.

Ζάππειο!...

Τὸ πιὸ βολικό μέρος. Κατοικεῖς στὸ Βατραχονήσι; Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ κάνῃς δυὸ πηδιές—ὁ λόγος τὸ λέει πηδιές—καὶ βρῖσκεσαι στὸ Ζάππειο.

Ἴσιος τόπος. Χωρὶς ἀνηφόρες καὶ κατηφόρες. Κάθε δεκαπέντε μὲ εἴκοσι μέτρα ὑπάρχει κι' ἕνα παγκάκι. Κάθεσαι ἐκεῖ καμμιὰν ὠρίτσα, ξεποσταίνεις, τηρᾷς τὴν Ἀκρόπολι ἢ τὸν Λυκαβηττό—ἀνάλογα μὲ τὸ μέρος πού θὰ λάξῃ νὰ καθῆσις—καὶ ξαναρχίζεις τὸν περίπατο μέχρι τὸν ἄλλο πάγκο.

Ἄν εἶσαι μερακλῆς τῆς ὀδοπορίας μπορεῖς νὰ κάνῃς καὶ τέσσαρες καὶ πέντε πάγκους δρόμο, μονορούφι. Αὐτὸ γιὰ τοὺς ἀθλητῆς.

Καὶ τί δὲν ἔχει τὸ Ζάππειο!... Καὶ πουλιὰ λογιῶν—λογιῶν καὶ δέντρα καὶ κυρίες ξενικῆς καταγωγῆς καὶ παγκάκια. Πρὸ παντός

παγκάκια. Εὐλίνα, σιδερένια, μακρουλά, κυκλικὰ, γιὰ δυὸ, γιὰ τρεῖς, γιὰ πέντε, γιὰ κάθισμα, γιὰ ξάπλωμα, γιὰ κάθε γούστο!...

Στὴν Κατοχὴ τὸ Ζάππειο ρημάχτηκε. Κάψανε τὶς ἐγκαταστάσεις του. Βαρβαρότης. Τὸ μεγαλύτερο ἐγκλημα τῆς Κατοχῆς.

Τώρα φυτέψανε νέα παγκάκια. Μερικὰ εἶναι τσιμεντένια. Κρούα ἄλλὰ στέρη δουλειᾶ. Ἄλλὰ; Ξανακάψα, κ. Βάρβαρε, ἂν μπορῆς!...

Μεγάλῃ ὑπόθεσις τὸ Ζάππειο!... Φτάνει νὰ ξέρῃς νὰ τὸ γλεντήσῃς. Ἐχει κι' ὁμορφὰ κορίτσια πού βολτάρουνε πέρα—δωθε. Σταμπάρεις καμμιὰ καὶ τὴν παίρνεις ἀπὸ πίσω, μὲ τὸ βλέμμα. Κόρτε.

Ἐνα κακὸ ὑπάρχει ἐκεῖ. Πολλὰ παιδιά. Φορὲς—φορὲς ἔχουν καὶ μιὰ μπάλλα, τὴν κλωτσοῦν κι' ἐπειτα τρέχουν ξωπίσω τῆς νὰ τὴν φτάσουν γιὰ νὰ τὴν ξανακλωτῆσουν, καὶ γιὰ νὰ ξανατρέξουν νὰ τὴν ξαναφτάσουν καὶ νὰ τὴν ξανακλωτῆσουν. Μερὰκι κι' αὐτό!...

Λιακάδα σήμερα. Κυριακάτικη.

Ὁ Βασιλάκης ὁ προκοιμένος τύλιξε σὲ μιὰν ἐφημερίδα ἕνα κομμάτι ψωμί καὶ μερικὲς ἐλιές, χαϊρέτῃσε τὴν μητέρα του, καὶ ξεκίνησε ἀπὸ τὸ σπίτι του, ἀπὸ τοῦ Μέντ, γιὰ νὰ πᾶ ἐκδρομῇ.

Δρόμο παίρνει, δρόμο ἀφήνει, φτάνει στὸ Ζάππειο. Ἐκεῖ ξαπλάρωσε στὸν πρῶτο πάγκο πού ἀντάμωσε κι' ἄρχισε νὰ γλεντᾷ τὸ πράσινο. Μήγλες!...

ΑΣΜΟΔΑΙΟΣ

Εθνική άσκαλωση

Του Χρ. Χριστοβασιλη

Είταν Μάρτης και ζύγωνε η Μεγάλη Πασκαλιά, όταν δραπέτευα από το Άλληλοδιδασκικό της Ζίτσας. Φούντωναν τα κλαδιά, άνθιζαν οι ροδακινιές, οι κουμπλιές (κορομηλιές), οι γκορτσιές, οι μηλιές, οι κερασιές κι' οι κουτσουπιές (άγριο-ξυλοκερατιές). Τ' άρνια και τα κατσίκια πηδούσαν περίχαρα στα λειβάδια και στα λόγγα, τα χελιδόνια προάγγελοι της πανώριας άνοιξης, έσκιζαν τον άγέρα με τα ψαλιδωτά τους φτερά, και κάπου-κάπου άκούονταν και τ' άνθρωπώφωνο λάλημα του Κούκου :

— «Κούκουουου ! Κούκουουου ! »

Εκείνες τές ημέρες μαθεύτηκα, ότι είχε έρθει στο πλησιώχωρό μας την Κρετσούνισα από την Άθήνα με δίπλωμα δασκάλου, ο δάσκαλος του χωριού Δημήτρης Πασχίδης πουχε παυτή πριν από το χωριό του, γιατί φέρονταν μαλακά στα παιδιά κι' έχι θηριώδικα. Έξαιτίας απ' αυτό ο Πασχίδης έφυγε και πήγε στην Άθήνα για να βρη δουλειά, άλλ' όντας γεννημένος για δάσκαλος κι' έχι γι' άλλο τίποτε, αντί να βρη δουλειά, γενόμενος υπηρέτης η έργατής κανενός φούρου, φοίτησε στο μόνο Διδασκαλείο πουχε τότε δηλ η Έλλάδα, διευθυνόμενο από το μόνο παιδαγωγό πουχε τότε το Έλληνικό Κράτος το μακαρίτη Παπαμάρο, και τρώγοντας πότε στον ένα πατριώτη φούρναρη και πότε στον άλλον, κατώρθωσε σ' ένα - δυό χρόνια να βγη «διδασκαλιστής» με βαθμό άριστα, κι' έτσι γύρισε στο χωριό του μεγάλος δάσκαλος για τον τόπο μας ! Φυσικά οι χωριανοί μετάνιωσαν γιατί τον είχαν πάψει, και τον ξαναδιώρισαν δάσκαλο με μεγαλύτερη τιμή και μεγαλύτερο μιστό.

Τα πασκαλόγιορτα που έπισκεπτόνταν τον πατέρα μου οι καλύτεροι από τα πλησιώχωρά μας ήρθε να τον έπισκεφτή και ο δάσκαλος Δημήτρης Πασχίδης. Αυτός, μαθόντας βέβαια όσα μου έπρεξεν στο Άλληλοδιδασκικό Σκολείο της Ζίτσας, με ξέτασε με ήμερο τρόπο για να ιδή τι είχα μάθει, μου ζήτησε ύστερα τη Συλλογή των Δημοτικών Ασμάτων του Ζαμπέλιου, γιατί δεν τον ήξερε, φαίνεται, κι' ιδόντας το περιεχόμενό της καταδίκασε άπερίφραστα τη στάση και την ένέργεια του δασκάλου Κατσάνου, λέγοντας ότι πρέπει να διαβάξη αυτό το βιβλίο κάθε Έλληνόπουλο, για να μαθαίνη τα κατορθώματα των Άρματολών και Κλεφτών.

Η λέξη «Έλληνόπουλο» μ' ήλεκτρισε, γιατί ως εκείνη την στιγμή ήξερα ότι ήμουν Ρωμίοπουλο και Χριστιανόπουλο κι' έχι Έλληνόπουλο, κι' ότι οι χωριανοί μου κι' ελοι οι πατριώτες μου είταν Ρωμηρι και Χριστιανοί, κι' έχι Έλληνες, κι' ότι Έλληνες είταν όσοι κατοικούσαν πέρα από τα έλληνοτουρκικά σύνορα, και τον ρώτησα με καρδιοχτύπι :

— Έλληνόπουλο είμαι εγώ, δάσκαλε ;

— Έλληνόπουλο και γνήσιο έλληνόπουλο ! Μου είπε με γλυκό μειδίαμα που μώχουσε στην καρδιά μου μίαν άφατη χαρά κι' ευχαρίστηση.

— Κι' ο Πατέρας μου είναι Έλληνας ; Τόν ξαναρώτησα.

— Βεβαίωτατα είναι Έλληνας, καθώς κι' η μητέρα σου είναι Έλληνίδα, κι' η άδερφή σου είναι Έλληνοπούλα, κι' η γλώσσα που μιλούμε είναι Έλληνική γλώσσα, μου άπάντησε.

— Όστε δεν είμαστε Ρωμιοί ; τόν μεταξαναρώτησα.

— Όχι ! Μου είπε αξιωματικά. Δεν είμαστε Ρωμιοί, κι' ούτε η γλώσσα που μιλούμε είναι ρωμαϊκή. Είμαστε Έλληνες και Χριστιανοί. Τ' όνομα «Ρωμικός» μās έμεινε από τους Ρωμαίους που είχαν σκλαβώσει μιά φορά την πατρίδα μας την Έλλάδα....

— Όστε είναι Έλλάδα ο τόπος μας, δάσκαλε ;

— Βεβαίωτατα είναι Έλλάδα.

Εκείνη μόνο την στιγμή μάθαινα από τον δάσκαλο τον Πασχίδη το πρώτο Έθνικό μου μάθημα, ότι είμουν Έλληνόπουλο, ότι είταν Έλληνες οι γονέοι μου, κι' όλοι οι πατριώτες μου, ότι μιλούσα Έλληνικά κι' έχι ρωμαϊκά, κι' ότι είταν

Έλλάδα σκλαβωμένη η Πατρίδα μου ! Αυτό το μάθημα μ' έκανε στη στιγμή άλλον άνθρωπο. Ένοιωσα μιά μεγάλη δύναμη να χορεύη μέσα μου και μιά περιόξη περηφάνεια άπάνω μου ! Ημουν Έλληνας και μιλούσα Έλληνικά ! Γεννήθηκα και κατοικούσα Έλληνική γη ! Μ' έκιασε μιά γλυκειά τρέλλα από τη χαρά μου. Δεν με χωροόσε το σπίτι... Πνιγόμεν ! Ηθελα να βγω έξω να ξανασάνω, να πάρω άέρα. Ηθελα να πάγω στ' Άγνάντια και να φωνάξω μ' όλη μου τη δύναμη πέρα στους κάμπους και κάτω στα ποτάμια κι' άπάνω στα βουνά και παραπάνω στα σύννεφα :

— Έεεε ! Είμαι Έλληνας ! Είμαι Έλληνας !

Ο πατέρας μου παρατήρησε την ταραχή μου και με ρώτησε :

— Τ' έχεις και κάνεις έτσι ;

— Δεν μπορώ, του είπα, να πιστέψω ακόμα ότι έμεις είμαστε Έλληνες κι' ότι το χωριό μας κι' όλα τα περιχώρα είναι Έλλάδα !

Εκείνη την στιγμή μπήκε στο δωμάτιο ο Τούρκος εισπράχτορας και καλημέρισε, και στην στιγμή κόπηκε η έλληνική συνομιλία μας.

Ο πατέρας μου είχε τα μάτια του πλημμυρισμένα από τα δάκρυα και τα σφουγγίζε με το μαντήλι..

Ο Τούρκος εισπράχτορας τόν ρώτησε :

— Τι έχεις και κλαίς, κύρ—άρχοντα ;

— Θυμήθηκα τη μακαρίτισσα τη μάνα μου, Μεχμέτ—έφέντη, και με πήραν τα δάκρυα, του είπε ο πατέρας μου και τόν χαιρέτησε με χειραφία.

Τότε εγώ, μίν μπορώντας να υποφέρω την παρουσία του Τούρκου ύστερα από εκείνο το πρώτο μου έθνικό βάπτισμα, ύστερα από μιά τέτοια έθνική αποκάλυψη, που μώκαναν εκείνη την στιγμή ο δάσκαλος και ο πατέρας μου, πήρα το δάσκαλο και βγήκαμε στ' Άγνάντια; όπου μακριά από τ' αυτιά του Τούρκου εισπράχτορα και των Τούρκων στρατιωτών πουχε μαζί του για ασφάλειά του κι' ένιχουσή του, άρχισα να φωνάζω σαν μεθυσμένος σαν τρελλός :

— Είμαι Έλληνας, καλημέρα μου ! Είμαι Έλληνας, καλημέρα μου ! Είμαι Έλληνας !

Εκεί ο δάσκαλος ο Πασχίδης μ' εξέτασε πάλι τι γράμματα γνώριζα, και είδε και πείστηκε, ότι αληθινά δεν γνώριζα τίποτε, έξω από άπλη άνάγνωση κι' άπλη γραφή. Με βεβαίωσε, ότι αυτός, ούτε έδερνε, ούτε μάλλωνε τα παιδιά που διδανχε, ότι είχε πάψει πλεία για πάντα στην Άθήνα η δασκαλική τυραννία, λείψανο βαρβαρικών χρόνων, κι' ότι με τον καιρό θα έπαυε και στα Γιάννινα, εγός που θα πέβαινε ο Κεφάλας και κάμποσοι άλλοι σκουριασμένοι δασκάλοι. Μου άνάπτυξε την ώραότητα της Άθήνας, του παλατιού, του Πανεπιστήμιου, της Άκρόπολης, του Μουσείου και του Πολυτεχνείου, μου είπε ότι είδε πολλές φορές το Βασιληά μας και το Διάδοχο Κωνσταντίνο, και τα παιδιά των Μποτσαραίων, των Τζαβελλαίων, των Δρακαίων και των άλλων Σουλιώτων, καθώς και το Δημητράκη Γρίβα. Ύστερα μου πρότεινε να με πάρη στην Κρετσούνισα να με διδάξη λογαριασμούς, δηλαδή αριθμητική, γεωγραφία, έλληνική και ίερη ιστορία και γραμματική, μαθήματα χρήσιμα σε κάθε άνθρωπο, πώχει στο νο του να γένη κάτι στον Κόσμο, βεβαίωνόντας με, ότι δεν θα με διδανχε ως τυραννος δάσκαλος, άλλ' ως δάσκαλος φίλος και πατριώτης.

Δέν δυσκολεύτηκα να πειστώ μ' όσα μου είπε, κι' όταν γυρίσαμε στο σπίτι, είπα στον πατέρα μου, ότι άπόπασκα θα πήγαινα στην Κρετσούνισα, να μάθω λογαριασμούς, έλληνική ιστορία και γραμματική.

Η ημέρα εκείνη είταν για μένα η μεγαλύτερη ημέρα της ζωής μου !

Χ. ΧΡΙΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

—Το τρίτο δεκαήμερο του έρχομένου μηνός έρχεται στην Άθήνα η Έργατική Χορωδία της Θεσσαλονίκης.

—Θά κάμη την εμφάνισή της στο Άθηναϊκό κοινό από της σκηνης του θεάτρου «Ολύμπια» και άκολούθως θά δώση σειράν συναυλιών χάριν των εργαζομένων των Άθηνών και του Πειραιώς.

—Πρό της εδω άφιξείας της η έν λόγω Χορωδία θά εμφανισθή πανηγυρικά στην Θεσσαλονίκη και σε πολλές άλλες πόλεις της Βορείου Ελλάδος.

—Για την συγκρότηση και γενικότερα για την καλλιτεχνικήν άξία της Χορωδίας αυτής της Έργατικής Έστίας» πολλά τά καλά λέγονται μεταξύ

του καλλιτεχνικού κόσμου, δεδομένου ότι είναι αυτή πολύ γνωστή και από προηγούμενες εμφανίσεις της.

—Γίνονται συνεννοήσεις μεταξύ των άρμοδίων και της Έφορείας του Κ.Ε.Κ. δια την προμήθειαν κινηματογραφικών μηχανών και μορφωτικών ταινιών

χάριν των εργαζομένων κοριτσιών που φοιτούν στο κέντρον αυτό.

—Με κινηματογραφικές ταινίες και μηχανές θά πλουτισθούν, όπως πληροφορούμεθα, και άρκετά άλλα κέντρα της Έργατικής Έστίας, καθώς και τα ιδρυόμενα προσεχώς στην πρωτεύουσα και τον Πειραιά κέντρα εργαζομένων παιδιών.

—Το συμβούλιον της Έργατικής Έστίας άπεφάσισε κατ' άρχην την ίδρυσιν επί ιδιοκτητού οικοπέδου του Οργανισμού Λέσχης εργαζομένων νέων στο Βόλο.

—Η Λέσχη αυτή θά ιδρυθή πλησίον του Έργατικού Κέντρου— υπό της Έστίας προς στέγασιν των τοπικών σωματείων ιδρυθέντος επίσης— και θά χρησιμοποιηται για μορφωτικές διαλέξεις, για θεατρικές παραστάσεις κλπ.

—Ο θίασος μαριονετιών της Έργατικής Έστίας, συνεχίζοντας τις παραστάσεις του, έπεσκέφθη κατά τις τελευταίες αυτές ημέρες πολλά ιδρύματα και εργοστάσια, όπου και έσκόρπισε άβίαστο το γέλιο και τη χαρά μεταξύ των εργαζομένων.

—Έν σχέσει με την άναμενομένη Έργατικήν Χορωδίαν της Θεσσαλονίκης, συμπληρωματικά μās άνακοινούται ότι θά δώση αυτή και ειδικήν συναυλιάν χάριν των εργατικών εκπαιδωμένων της χώρας που θά συμμετάσχουν του κατά το τέλος Μαρτίου συνερχομένου στον Πειραιά πανεργατικού συνεδρίου.

Ο Β' ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ "ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ,"

Η «Έργατική Έστία», όπως έγράψαμε και στο προηγούμενο τεύχος, έμεινε τόσο ίκανοποιημένη από το άποτέλεσμα του Α' Φιλολογικού Διαγωνισμού της, ώστε άπεφάσισε όχι μόνο να τόν έπαναλάβη αλλά και να τόν προκηρύσση κάθε τρεις μήνες.

Προκηρύχτηκε, λοιπόν, ο Β' Φιλολογικός Διαγωνισμός της «Έργατικής Έστίας» πάλι με θέμα τις σκέψεις και τις συγκινήσεις των εργαζομένων από την καθημερινή τους δουλειά και από το περιβάλλον τους, με συνολικά χρηματικά βραβεία 700.000, που θα μοιράση η Κριτική Έπιτροπή του διαγωνισμού όπως νομίζει καλύτερα, και με τελευταία προθεσμία υποβολής χειρογράφων στα γραφεία της (Ύπουργείο Έργασίας, τηλ. 64-105) την 15 Μαρτίου 1948.

Τα χειρόγραφα πρέπει να συνοδεύωνται από έναν κλειστό φάκελο, που θα έχη μέσα το όνομα του συγγραφέα κ' ένα ρητό η μιά φράση όμοια μ' εκείνην που θα είναι γραμμένη στο άπάνω μέρος της πρώτης σελίδας των χειρογράφων.

Την Κριτική Έπιτροπή άποτελούν, όπως και στον Α' Διαγωνισμό, οι κ. κ. Δημ. Σ. Μπαλάνος, Πέτρος Χάρης, Άλκης Θρύλος, Φάνης Μιχαλόπουλος και Πάνος Σπάλας.

Ο ΠΟΝΗΡΟΣ

Ένας ηλικιωμένος κύριος βρήκε ένα είκοσόδραχμο στο δρόμο. Κάποιος άλλος κύριος που τον είδε να σηκώνει το νόμισμα, του είπε: «Δώσε μου το, είναι δικό μου. Το έχασα σήμερα το πρωί».

— Είχε το δικό σας είκοσόδραχμο μιά τρούπα στη μέση; ρώτησε ο ηλικιωμένος κύριος.

— Βεβαίως, απήντησε ο άλλος.

— Έ, τότε δεν είναι δικό σας. Αυτό δεν έχει καμιά τρούπα!

Η ΟΜΠΡΕΛΛΑ

Ένας κύριος άφισε την ομπρέλλα του στο χώλ του ξενοδοχείου που έμεινε και στο χερουλί της κρέμασε μιά κάρτα μ' αυτές τις λέξεις: «Αυτή η ομπρέλλα ανήκει σε κάποιον που μπορεί να σηκώσει 50 δκάδες βάρος. Θα επιστρέψω σε 10 λεπτά».

Όταν επέστρεψε, βρήκε αντί για την ομπρέλλα του μιά κάρτα που έγραφε: «Αυτή η κάρτα ανήκει σε κάποιον που μπορεί να τρέξει 10 μιλια την ώρα. Δεν θα επιστρέψω ποτέ!»

ΛΥΠΗΘΗΤΕ ΤΟΝ ΤΥΦΛΟ

Σ' ένα σταυροδρόμι στεκότιν δρθιος ένας γέρος και κρατούσε τον σκούφο του στα χέρια. Δίπλα του ένας σκύλος είχε στο στόμα του ένα κομμάτι ξύλο και επάνω έγραφε: «Τυφλός». Μιά φιλεύσπλαχνη κυρία περνώντας έρριξε μιά δραχμή μέσα στο σκούφο. Ύστερα από πέντε λεπτά ξαναγύρισε και λέει στο γέρο:

— Νομίζω ότι σου έδωσα ένα είκοσόδραχμο.

— Όχι, κυρία, μιά δραχμή μου δώσατε.

— Όποτε βλέπετε; Δεν είσαι τυφλός;

— Δεν είμαι εγώ ο τυφλός, κυρία μου, αλλά ο σκύλος μου!

ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΦΥΤΡΩΝΑΝ ΤΑ ΜΑΛΛΙΑ ΤΟΥ

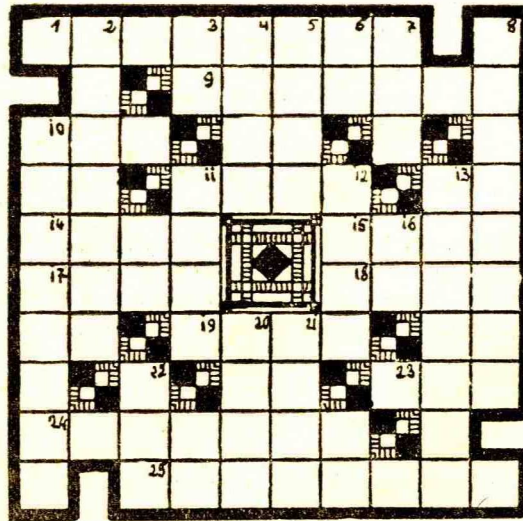
Κάποιος κύριος πρόσεξε με μεγάλη του λύπη πως άρχισε να κάνει φαλάκρα. Πήγε λοιπόν στον κουρέα του και ζήτησε να του δώσει κάτι για να φυτρώσουν πάλι τα μαλλιά του. Ο κουρέας του έδωσε μιά μπιτιλία με κάποιο υγρό.

Ύστερα από 15 ημέρες ο κύριος ξαναγύρισε στον κουρέα με παράπονα:

— Τα μαλλιά μου δεν φυτρώνουν!

— Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί, είπε ο κουρέας. Άλειψατε τακτικά με το υγρό τα μαλλιά σας;

— Αν τ' άλειψα; απάντησε κατάπληκτος ο κύριος. Μά εγώ το έπινα!

Όριζοντίως: Σοφός της αρχαιότητος. 9) Είναι του γούστου μας (πληθ.) 10) Ποδοσφαιρική δμάς. 11) δεν κάνουν τον παπά. 14) Πρόθεσις. 15) Απόγονος. 17) Έλληνικόν άκρωτήριον. 18) Έκτίσθη υπό διδύμων. 19) Προσωνυμία κληρικού της Δυτικής Έκκλησίας. (κλητ.) 23) Μεγάλη Βιομηχανική Έταιρεία. 24) Προάστειον των Άθηνών (δημοτ.) 25) Κάτοικος αρχαίου Άσιατικού κράτους. Καθέτως: 2) Νησιωτική χώρα του Ειρηνικού Ωκεανού. 3) Αιγυπτιακή θεότης. 4) Πρωτεύουσα νομού. 5) Ιωνική πόλις. 6) άναφ. άνωθυμία (γεν.). 7) εις τά . . . 8) Σήμα ή σύμβολον οικογενείας. 10) Σφάλμα, άδικία. 11) Όργανον αισθήσεως (αιτ.). 12) Άεράκι. 13) Λακωνική διατύπωσις των ιδιοτήτων ενός αντικειμένου. (άντιστρ.) 16) Δηλητήριον (δοτ.). 20) Μηρυκαστικόν ζφον. 21) Πρωτεύουσα της Γαλλίας επί κατοχής. 22) Κατάρα.

ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

Όριζοντίως: 1) Βαλκυρία — νά. 2) άμέλγω — Στάρ. 3) ΠΙ — Ούέστ. 4) τά — πύρ. 5) Ίνδφ — μά. 6) στατήρ — άρνί. 7) τόσος — Άτλας. 8) Ίσος — νι. 9) τρις — τό. 10) όν — άτι — τήν. 11) Σωματάρχης. Καθέτως: 1) Βαπτιστικός. 2) άμίαντος — νφ. 3) λέ — δάσος. 4) Κληρωτός — Α.Α. 5) V.Γ. — ής — Τ.Τ.Τ. 6) ρφ — πύρ — Άρία. 7) ού. 8) άσύρματος 9) τέ — Άρλ. — τή. 10) ΝΑΣ — ναύτης. 11) Άρτεμίσιον.

ΑΙΝΙΓΜΑ

Οί κυνηγοί ήσαν τρεις: παπούς, γιός και έγγονός.

1) 'Ο Χριστός έν φ με έχει, μ' έχουσι και οι κακούργοι. Και ως βάσιν θεμελίου 'Απαντες οι ραδιοϋργοι 'Εστεμμένον ζεύγος ειμαι 'Εν τφ μέσω των χειμόρρτων Χωρισμένον πλην μ' εύρίσκεις 'Εν τφ μέσω των βαρβάρων. Εις την χείρα σου ύπάρχω. 'Οχι όμως και στον πόδα. Χάνομαι από τα ία, 'Αναφαινομαι στα ρόδα. Εις το ύδωρ με εύρίσκεις. Εις τα ύδατα με χάνεις. Μά λοιπόν σαν τι να ειμαι; 'Αρα δεν καταλαμβάνεις;

2) 'Εκ γης έπλάσθην ως ο 'Αδάμ. Και εις την κάμνον έτέθην 'Ως οι τρεις παίδες.

Εις την νεότητά μου πολλούς έδρόσισα.

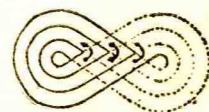
Και μετά τον θάνατόν μου Ούδεις εύρέθη να θάψη τά όσα μου.

3) Ποιον ρήμα άρχίζει από ρ;

ΣΠΑΖΟΚΕΦΑΛΙΕΣ

Θά συναντήση 98 τραίνα. Δηλ. τά 7 τραίνα που ξεκίνησαν από τον Άγιο Φραγκίσκο για την Νέα Υόρκη πριν από 7 ήμέρες και τά τραίνα που θα ξεκινήσουν από τον Άγιο Φραγκίσκο πάλι για την Νέα Υόρκη έπειτ' από 7 ήμέρες.

ΜΟΝΟΚΟΝΤΥΛΙΑ

Σχεδιάσατε ακολουθώντας την κατεύθυνση των τόξων.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ
σύμφωνα με το άρθρο 6 § 1 του
Α. Ν. 1092/1938:
Διεύθυνσις - έκδοσις
της «Εργατικής Έστίας»:
ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ
(Ύπουργείον Έργασίας).
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
ΘΕΜ. ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗΣ
ΚΑΤΟΙΚΙΑ: ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 11
ΝΕΑ ΧΑΛΚΙΔΩΝ - ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ